

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Η' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 15

ΚΑΛΩΣΥΝΗ ΧΩΡΙΣ ΘΕΟΝ;

Εἰς τὸ ὡς ἄνω ἐρώτημα τὸ ὁποῖον προβάλλουν κάποτε μερικοί, ἢ καθαρά χριστιανικὴ ἀπάντησις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως εἶναι ἡ ἑξῆς:

Ἡ χριστιανικὴ μας σκέψις ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς τῆς πηγῆς παντὸς ἀγαθοῦ. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ὢν καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθός. Καὶ κάθε τι, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ὀνομάζομεν καλόν, εἶναι μία ἀντανάκλασις — μιὰ πολὺ ἀμυδρὰ ἀντανάκλασις — τῆς ὑπερεξόχου καλωσύνης τοῦ Θεοῦ. Διότι ἐν Αὐτῷ εἶναι ἡ «πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ ἐν τῷ φωτὶ Του ὁφόμεθα φῶς» (Ψαλμ. 35,10).

Πρέπει ἡ ἀποψις αὐτὴ νὰ τονισθῇ πολὺ. Διὰ τοὺς Θεοσπενύστους Συγγραφεῖς τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἤκουον αὐτοὺς, σκέψις περὶ καλωσύνης χωρὶς Θεὸν ἦτο ἀσύλληπτος. Ἦρχιζον πάντοτε μὲ τὸν Θεὸν καὶ κατέληγον πάντοτε εἰς Αὐτόν. «Ἐν Αὐτῷ καὶ μετ' Αὐτοῦ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς». Ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς! Εἶναι ἡ ἀνάπτυξις πόθων πρὸς καλυτέρευσιν εἶναι αἱ ἐκλάμψεις ἐνὸς ὠραιότερου καὶ καθαρωτέρου τρόπου εἶναι ἡ ἀνιδιότης καὶ ἡ ἀγάπη. Καὶ προέρχονται ἀπὸ Ἐκείνου, τὴν πηγὴν παντὸς ἀγαθοῦ.

Καθηγητὴς συνεζήτηει κάποτε μὲ ἓνα φοιτητὴν του, ὁ ὁποῖος, καλὸς κατὰ ἄλλα, ἤρνεϊτο κάθε πίστιν πρὸς τὸν Θεόν. Ἀφοῦ τὸν ἤκουσεν ἐπὶ τι διάστημα, τοῦ εἶπε: — «Ξέρεις, νέε μου, ὅτι πί- νεις νερὸ ἀπὸ ἓν ρυάκιον τοῦ ὁποῖου δὲν ἀναγνωρίζεις τὴν πηγὴν;

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ μερικοὺς ἀντιπρονοῦντας. Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις ἐνδέχεται νὰ φαίνεται ὡς ἐδρεύουσα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας οὕτως εἰπεῖν τοῦ νοῦ των, ἀλλ' εἶναι ὁ Θεός, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ὁ Ὅποιος τρέφει τὰς ψυχὰς των. «Ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι», λέγει ὁ Ἐὐαγγελιστὴς, «καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐγεννήθη ἐκ Θεοῦ καὶ γνωρίζει τὸν Θεόν» (Α' Ἰωάν. 4,7). Ὅταν βλέπωμεν ὅθεν ἀληθινὴν ἀγάπην εἰς κάποιον πρόσωπον, αὐτὸ εἶναι διότι, εἴτε τὸ ἀναγνωρίζομεν εἴτε ὄχι, ὁ Θεὸς ἐργάζεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ προσώπου ἐκείνου.

«Εἰς τὸ φῶς Του θὰ ἴδωμεν φῶς». Ὑποθέσατε ὅτι, πρὸς τὸ ἐσπέρας, ἀνερχόμεθα εἰς ἀεροπλάνον καὶ εὐρισκόμεθα ὑπεράνω τῶν νεφῶν. Καθ' ὃν χρόνον βλέπομεν ἀπὸ τὰ μικρὰ παράθυρά του πρὸς τὰ ἔξω, παρατηροῦμεν ὅτι αἱ κοκκινῶσαι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, μὲ ὠραιοτήτα ἔξοχον, χρυσιζοῦν γύρω τὰ νέφη. Κλείομεν τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ, εἰς μίαν στιγμὴν, τὸ φῶς ἐξαφανίζεται καὶ μένομεν μὲ τὴν ἀνάμνησιν, ἣ ὁποία εἰσέρχεται πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν ὀφθαλμόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ εὐτυχία τῆς μοναξιάς.

Τὸ νὰ προσπαθήσῃ ν' ἀσκήσῃ κανεὶς καλωσύνην χωρὶς Θεὸν εἶναι ὡσάν νὰ θέλῃ νὰ μένῃ χωρὶς τὰς ἀνάμνησεις τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐκείνου ὀφθαλμοῦ. Τὸ νὰ εὐρωμεν τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, τὸ νὰ ἀνοίξωμεν τὰς ψυχὰς μας εἰς τὴν πηγὴν ὅλης τῆς καλωσύνης, εἶναι ὡσάν ν' ἀνοίξωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας πρὸς τὸ φῶς εἰς τὸ ὁποῖον, μόνον, βλέπομεν ὅλον τὸν φῶς. Τοῦ σώματος τὸ φῶς εἶναι ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν ὅθεν ὁ «ὀφθαλμός μας εἶναι ἀπλοῦς, τότε ὅλον τὸ σῶμά μας θὰ εἶναι πλήρες φωτός» (Μαθ. 6,22). Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐν τῷ Χριστῷ ἡ καλωσύνη τοῦ Θεοῦ παύει νὰ εἶναι ἀπλῆ θεωρία καὶ ἐλπίς, ἀλλὰ γίνεται δι' ἡμᾶς σὰρξ καὶ αἷμα.

Ὅμως τί ἐννοοῦμεν λέγοντες «καλωσύνην» ἢ «ἀγαθότητα» Θεοῦ; Ἐννοοῦμεν τὴν καλωσύνην ἐκείνην, τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν, νὰ ἴδωμεν καὶ νὰ ἀκούσωμεν, τὴν καλωσύνην ἣ ὁποία δὲν ἀνεπτύχθη μόνον διὰ λέξεων ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἀλλ', ἐκ παραλλήλου, ἠσκήθη καὶ πρακτικῶς ἐπὶ τῆς γῆς. Διότι τί εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὀμιλία, ἐὰν δὲν εἶναι ἐν «πορτραίτῳ» τοῦ Ἰησοῦ; «Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχὶ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι Αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ» (Α' Ἰωάν. 4,10).

Ὑπάρχουν ὁμοῦς μερικοί, οἱ ὁποῖοι περιλαμβάνουν μὲν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ ἰδεῶδες των περὶ καλωσύνης, ἀλλὰ προσπαθοῦν νὰ κρατήσουν τὸν Θεὸν ἔξω ἀπὸ τὴν εἰκόνα. Ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἐάν, ὅπως θέλουν, περιορισθῶμεν ἀπλῶς εἰς τὰ γεγονότα τοῦ βίου καὶ τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ ὡς Μεγίστου Διδασκάλου, δὲν δυνάμεθα νὰ χωρίσωμεν τὴν καλωσύνην ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸν ἀριστον ὅλων τῶν λόγων καὶ ὅλων τῶν γεγονότων.

«Ὅτῳ λαμφάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς», ἐλέχθη εἰς ἡμᾶς· καὶ ἐτονίσθη χαρακτηριστικώτατα τὸ «ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν... διὰ νὰ εἰσθε τέκνα τοῦ Πατρὸς σας»... «Ἔσεσθε οὖν τέλειοι,

ὡσπερ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν»· καὶ ὅταν κάποτε κάποιος ἐπλησίασε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤρχισε νὰ λέγῃ εἰς Αὐτόν· ... «διδάσκαλε, ἀγαθέ», ἀπήντησε : «Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰμὴ εἷς, ὁ Θεός» (Ματθ. 19, 17).

Καλωτέρεις τῆς κοινωνίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ μέσου εκείνων οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι οἱ ἴδιοι εἶναι ὑπογραμμὸς διὰ τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ θὰ ἐπιτευχθῇ διὰ μέσου εκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐταπεινώσαν καὶ ταπεινῶνον τοὺς ἑαυτοὺς τῶν ἐνώπιον τῶν ἰσχυρῶν προτύπων τῆς καλωσύνης τοῦ Θεοῦ. Μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀνοίγουν οἱ ἄγωγοί, διὰ νὰ εἰσρεύσῃ ἡ θεία δύναμις τῆς χάριτος ἐκείνης τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ὁποίας, μόνης, εἶναι δυνατόν ἡ ζωὴ μας νὰ ἐξαγνισθῇ καὶ ἡ κοινωνία νὰ διατηρηθῇ μακρὰν τῆς διαφθορᾶς.

Καλωσύνη χωρὶς Θεόν! Διὰ τὸν ἀσθενοῦντα σημερινὸν πολιτισμὸν δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος δρόμος καὶ τοιοῦτος τρόπος. Καὶ ἡμεῖς, ὡς ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει, ὅτι μία μόνη εἶναι ἡ ἐκλογή. Καὶ αὕτη εἶναι ὁ Θεός. Καλωσύνη χωρὶς Θεόν σημαίνει θρησκείαν μὴ φέρουσαν καρποὺς ἠθικούς. Μία θρησκευτικὴ συγκέντρωσις, ἡ ὁποία συνοδεύεται μόνον μὲ κάποιαις προσωπικὰς ἱκανοποιήσεις καὶ διεγέρσεις, μόνον μὲ κάποιον ἐπιφανειακὸν ἐνθουσιασμὸν ὕμνων καὶ ψαλμοῦδιῶν μὴ συνοδουμένων «μὲ ἀγάπην, μὲ εἰρήνην, μὲ μακροθυμίαν, μὲ χαρὰν, μὲ πίστιν, μὲ ἐγκράτειαν, μὲ ταπεινότητα, μὲ ἀγαθωσύνην», ποὺ εἶναι οἱ καρποὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, εἶναι κατὰ παράδοξον.

Τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι «δύναμις Θεοῦ εἰς σωτηρίαν» (Ρωμ. 1, 16), τὸ ὁποῖον σημαίνει ὑγίαν σώματος, νοῦ, καὶ πνεύματος διὰ τὸ ἄτομον καὶ τὴν Κοινωνίαν. Καὶ ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἔχομεν μερίστην ἀνάγκην καὶ σήμερον καὶ αὔριον καὶ πάντοτε εἶναι μὴ ταπεινὴ καὶ ἀφωσιωμένη ἐπιζήτησις τῆς καλωσύνης, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ ἀπολήγει εἰς τὸν Θεόν. Διότι ἐν Αὐτῷ «εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς» καὶ διότι «ἐν τῷ φωτὶ Αὐτοῦ θὰ ἴδωμεν φῶς». Δι' αὐτὸ οἱ ἐδλαβέστατοι ἐφημέριοι ἄς φροντίξουν, ὥστε ἡ φιλανθρωπικὴ ἐργασία ἐν τῇ ἐνορίᾳ τῶν νὰ μὴ ἐκφυλίζεται εἰς μίαν ἀναιμικὴν ἀλτροῦστικὴν ἐκδήλωσιν, ἀλλὰ νὰ ἐμφυχοῦται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ διαποτίζεται ὑπὸ τῶν ρείθρων τῆς ἀγιαζούσης Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΟΛΥΖΩΓΙΔΗΣ

Ἐπίσκοπος Νύσσης.

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΤΟΣ 1959 : ΕΞΑΡΣΙΣ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΔΙΑΤΙ ΤΙΜΩΜΕΝ ΤΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ

Καθ' ὄλον αὐτὸ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Αὐγούστου οἱ ναοὶ μας, κάθε βράδυ, μαζί με τὸν λιβανωτὸν τῆς ἑσπερινῆς λατρείας ἀναπέμπουν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ ἄρωμα τῆς πατροπαράδοτου ἑλληνικῆς εὐλαβείας πρὸς τὴν Παναγίαν Θεοτόκον. Πρὸς ἐκείνην, «ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν» τῆς ὁποίας «ἐπέβλεψεν» ὁ Θεός, τὴν κατέστησε «χωρίον τοῦ Ἀπίρου» καὶ «δοχεῖον τοῦ Ἀστέκτου» καὶ ἡ ὁποία διὰ τοῦτο τιμᾶται ὡς «ὑψηλοτέρα» καὶ «πλατυτέρα» τῶν οὐρανῶν, ὡς «τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ» καὶ ὡς «ἐνδοξοτέρα τῶν Σεραφεείμ», ὅπως χαρακτηριστικώτατα ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας. Κατ' ἔτος δὲ ἡ «ἱερά καὶ εὐκλής» μνήμη τῆς Παρθένου Μαρίας, «πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ», κατὰ τὸν ἱερόν μας ὑμνωδόν, συναθροίζει ὅλους τοὺς πιστοὺς «πρὸς εὐφροσύνην». Διότι «τὴν ζωὴν ἢ κύησασα πρὸς ζωὴν μεταβέβηκε τὴν ἀθάνατον».

Πράγματι, ἡ ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου — ὅπως καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ἑορταὶ τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου — ἀποτελεῖ πηγὴν πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως δι' ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ὀρθοδόξως πιστεύουν εἰς τὸν Θεάνθρωπον Σωτῆρα, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, καὶ κρατοῦν ἀνοθεύτους τὰς ἀποστολικὰς καὶ πατερικὰς παραδόσεις. Ἀκριβῶς δὲ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας καυχᾶται ἐν Κυρίῳ καὶ σεμνύνεται, διότι αὐτὰς τὰς ἱεράς παραδόσεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς τὰς κρατεῖ πιστῶς καὶ τὰς διαφυλάττει ζηλοτύπως, συνεχίζουσα ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας τὴν ἱστορικὴν τῆς πορείαν, χωρὶς ἀμφιταλαντεύσεις καὶ παρεκκλίσεις, μήτε πρὸς τὰ δεξιὰ μήτε πρὸς τὰ ἀριστερά.

Εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ὑπεραγίας Θεομήτορος τιμᾶται ἡ κατ' ἐξοχὴν Εὐεργέτις τῆς ἀνθρωπότητος, ἐκ τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς Λυτρωτῆς ἐδανείσθη ὃ,τι — κατὰ τὴν προαιώνιον θείαν Βουλὴν — ἦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου τῆς λυτρώσεως,

καὶ ὑπὸ τῆς ὁποίας Ἐκεῖνος ἐγαλουχήθη καὶ ἀνετράφη κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. Ἄλλὰ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Παναγίας Θεοτόκου ἔχομεν ἐπίσης καὶ τὸ μοναδικὸν ἀνθρώπινον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὕψιστον τῆς ἐπὶ γῆς τελειότητος, ἤδη πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Θεανθρώπου, ὥστε νὰ καταστῆ κατὰ τὸν ἀρχαγγελικὸν χαιρετισμὸν πράγματι «κεχαριτωμένη» καὶ «εὐλογημένη» παρὰ τῷ Θεῷ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ αὐτῆς εἶναι πλέον ἢ δίκαιος καὶ πλέον ἢ ὀφειλόμενος κάθε ἔπαινος καὶ κάθε τιμὴ καὶ κάθε δόξα καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτὴν Προσωπικότητα, ἡ ὁποία ἠξιώθη ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ νὰ γίνῃ ἡ Μήτηρ τοῦ Υἱοῦ Του, ἡ φορεὺς τῆς Πηγῆς τῆς θείας Χάριτος εἰς τὸν κόσμον.

Εἰς τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς τῆς Θεοτόκου ἡ Δύσις ὑπερέβη τὰ ὅρια, ἀλλοῦ πρὸς ἄνω καὶ ἀλλοῦ πρὸς τὰ κάτω. Οἱ μὲν ἐπίστευσαν ὅτι ἠδύναντο νὰ προχωρήσουν μόνον μέχρι τῆς θεοπνευστίας, ἀκόμη καὶ «δογμάτων», τὰ ὁποῖα δὲν εἶχε φαντασθῆ ποτὲ ἡ ἀδιαίρετος Ἐκκλησία. Οἱ δὲ ἐνόμισαν ὅτι, πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν ὑπερβολῶν τῶν πρώτων, ἔπρεπε, τάχα, νὰ ἀγνοήσουν ἐντελῶς καὶ ν' ἀρνηθοῦν ὅ,τι σχετικὸν εἶχεν ἀποδεχθῆ ἡ συνείδησις τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Καὶ τοιοῦτοτρόπως εὐρισκόμεθα τώρα, καὶ εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, μεταξύ δύο ἀκροτήτων, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐξ ἴσου ἐπιζήμιοι καὶ ἐξ ἴσου ἀπαράδεκτοι, διότι καὶ αἱ δύο αὐταὶ ἀκρότητες εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὴν ἀλήθειαν — ὅπως καὶ τόσα ἄλλα δυστυχῶς, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σχίσματος ἤρχισαν νὰ ἐπικρατοῦν εἰς τὴν Δύσιν καὶ τὰ ὁποῖα καθιστοῦν ἀκόμη μεγαλύτερον τὸ ἰδεολογικὸν χάσμα μεταξύ τῶν χριστιανῶν, παρὰ τὸν βαθύτατον ἐνδόμυχον πόθον τῶν λαῶν διὰ τὴν ἔνωσιν, τὴν ὁποῖαν ὡς τόσον ἀπαραίτητον καὶ ἀναγκαίαν ἔχει διακηρύξει καὶ αὐτὸς ὁ θεῖος Ἰδρυτὴς καὶ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τῶν δύο ἀκροτήτων, τοῦ ὑπερτονισμοῦ, ἀφ' ἐνός, τῆς πρὸς τὴν Θεοτόκον ὀφειλομένης εὐλαβοῦς τιμῆς—μέχρι σημείου καταλύσεως σχεδὸν πάσης φυσικῆς ἀπροστάσεως μεταξύ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ!—καί τῆς ἀρνήσεως, ἀφ' ἑτέρου, πάσης πρὸς τὴν Θεοτόκον τιμῆς—μέχρι καὶ τοῦ ἀφελοῦς ἀκόμη ἰσχυρισμοῦ, ὅτι, δῆθεν, ἡ τιμὴ αὕτη ἀποτελεῖ... ἐφάμαρτον ἐπιτέλεσιν!—, μεταξύ αὐτῶν τῶν δύο ἀκροτήτων ἡ Ὁρ-

θόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει διὰ τὴν Μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ ὅτι, πράγματι, ἀνήκει εἰς αὐτήν, ὡς ἐκ τῆς ιδιότητός της ταύτης, καὶ ἀπονέμει εἰς αὐτήν, διὰ τοῦτο, τὸ ἀνώτατον ὄριον τῆς εὐλαβοῦς τιμῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδοθῆ εἰς ἄνθρωπον. Κρατεῖ δὲ πάντοτε τὴν λατρευτικὴν τιμὴν καὶ προσκύνησιν μόνον διὰ τὴν Θεότητα, τὰς πρὸς τὴν Ὅποῖαν προσευχὰς τῆς Θεοτόκου ἐπικαλεῖται, ὡς δυναμένης μετὰ παρρησίας ν' ἀπευθύνεται πρὸς Αὐτήν ἐνισχύουσα τὰς ἀτελεῖς, πάντως, ἰκεσίας τῶν ἀγωνιζομένων ἀκόμη, εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, κατὰ τοῦ κακοῦ χριστιανῶν.

Τὴν πρεσβευτικὴν ταύτην καὶ ἐπικουρικὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας μας «μεσιτείαν» τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου παρὰ τῷ «Υἱῷ καὶ Θεῷ αὐτῆς» — ὡς ρητῶς λέγεται εἰς τοὺς σχετικoὺς ὕμνους—οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία μας διανοήθη νὰ ὑποκαταστήσῃ εἰς τὴν θέσιν τῆς λυτρωτικῆς μεσιτείας τοῦ ἐκ τῆς Παρθένου γεννηθέντος Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ Ὅποῖος διὰ τῆς θυσίας τοῦ Σταυροῦ ἀνεδείχθη ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὁ Ὅποῖος, ἐφ' ἅπαξ εἰσελθὼν εἰς τὰ ἐν οὐρανοῖς Ἁγία τῶν Ἁγίων, «διαπαντὸς ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Πατέρα». Ἄλλ' οὔτε καὶ εἶναι δυνατὸν ποτέ, ἐκ τοῦ φόβου, τάχα, τῆς παρεξηγήσεως καὶ τῶν καταχρήσεων, νὰ ἀνεχθῆ ἡ ὀρθόδοξος συνείδησις οἰανδήποτε — καὶ τὴν ἐλαχίστην, ἔστω, — μείωσιν τῆς πρὸς τὴν Θεοτόκον, πράγματι, ὀφειλομένης εὐλαβοῦς τιμῆς. Ἀποκρούει δὲ πᾶσαν, ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο μομφὴν περὶ δῆθεν «ἀνθρωπολατρείας», ὡς προῖδον πλάνης καὶ προκαταλήψεως καὶ ὡς συκοφαντικὴν, ἀπολύτως, κατηγορίαν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατὰ τὴν ὁποῖαν εἰς τὸ ὑπερῶν τῆς Ἁγίας Σιών, εὐθύς μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, εἶχον συγκεντρωθῆ οἱ Ἀπόστολοι Του «προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ Μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ». (Πράξ. α' 14), ἀπὸ τότε εἶναι σαφέστατον εἰς τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμὰς τοῦ ἱεροῦ κειμένου, ὅτι ἡ Παναγία Θεοτόκος κατεῖχεν ἔξαιρετικὴν θέσιν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ παρὰ τῇ πρώτῃ ἐκείνῃ χριστιανικῇ κοινωσίᾳ. Καὶ πῶς ὄχι; Αὐτὸς ὁ Κύριος περὶ πολλοῦ εἶχε τὴν πρὸς τὴν Μητέρα Αὐτοῦ ἀγάπην καὶ τιμὴν, χάριν δὲ αὐτῆς ἐτέλεσε τὸ πρῶτόν Του θαῦμα

εις τὸν γάμον τῆς Κανὰ καὶ ἰδιαιτέρως ἐμερίμνησεν ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν περαιτέρω προστασίαν της, ἐμπιστευθεὶς αὐτὴν εἰς τὸν «μαθητὴν ὃν ἠγάπα». Πῶς θὰ ἦτο δυνατόν, ἄρά γε, νὰ μὴ ἐπιδεικνύουν πρὸς τὴν Θεοτόκον Μαρίαν τὴν εὐλαβῆ τιμὴν, ποῦ ὑπηγόρευεν αὐτὴ ἢ συμπεριφορὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ περὶ αὐτοὺς προσωπικοὶ φίλοι τοῦ Κυρίου καὶ ὅλοι οἱ πιστοὶ οἱ συγκροτοῦντες τὴν πρώτην ἐκείνην χριστιανικὴν ὁμάδα. καὶ ὅσοι βαθμηδὸν προσετέθησαν εἰς αὐτούς; Ἡ εἰς Χριστὸν πίστις δὲν καταλύει τοὺς φυσικοὺς συγγενικοὺς δεσμούς, διότι τόση ἀπανθρωπία δὲν εἶναι δυνατόν μήτε ἀνεκτὴ, ἀπλῶς, νὰ εἶναι εἰς τὸν Χριστιανισμόν, ἀφ' οὗ ἡ θρησκεία αὐτὴ εἶναι ἢ κατ' ἐξοχὴν φιλάνθρωπος θρησκεία, ἢ ὁποῖα ἐπιβάλλει τὴν ἀγάπην καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐχθρούς, καὶ αὐτὴν τὴν ἀγάπην θέτει ὡς προϋπόθεσιν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀγαθῶν τῆς φιλάνθρωποτάτης θυσίας τοῦ θεοῦ Ἀρχηγοῦ της. Οὔτε ἀγνοεῖ ὁ Χριστιανισμὸς τὰ φυσικὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα, οὐδ' ἐπιβάλλει τὴν ἄρνησιν τῶν φυσικῶν ἀνθρωπίνων ὑποχρεώσεων, ἀλλὰ, ὅλως διόλου τὸ ἀντίθετον: Καὶ ἀναγνωρίζει, καὶ ἐξυψώνει, καὶ ἐξαγιαρίζει ὅ,τι ἐκ φύσεως ἀνήκει εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸ ἀποκαθιστᾷ εἰς τὴν ἀρχικὴν τοῦ θεοῦ, ὡς θεῖον δῶρον τοῦ Δημιουργοῦ. Τοῦτο δὲ καταδεικνύεται, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, καὶ ἐξ ὧσων ὁ Κύριος ἐδίδαξε περὶ τοῦ γάμου (τὸν ὁποῖον «μυστήριον μέγα» ἀνεκέρυξεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος), ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧσων πρὸς τοὺς φαρισαίους εἶπεν ὁ Κύριος διὰ τὴν, ἐπὶ προφάσει δῆθεν εὐσεβείας, παραμέλησιν τοῦ πρὸς τοὺς γονεῖς χρέους.

Διατί, λοιπόν, ἢ πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Σωτῆρος τιμὴ — ἢ ὁποῖα, ἄλλωστε, ἀπονέμεται πρὸς αὐτὴν ἐξ αἰτίας Ἐκεῖνου καὶ χάριν Ἐκεῖνου — διατί θὰ ἦτο δυνατόν ἢ τιμὴ αὕτη νὰ θεωρηθῆ ὡς κᾶτι, τὸ ὁποῖον ἀπάδει, δῆθεν, καὶ δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν ὀφειλομένην εἰς τὸν Θεὸν λατρευτικὴν Προσκύνησιν; Καὶ διατί — ἀντιθέτως — νὰ μὴ θεωρηθῆ ὡς φυσικώτερον τὸ νὰ εὐαρεστῆται μᾶλλον ὁ Κύριος εἰς τὴν τοιαύτην πρὸς τὴν Μητέρα Του τιμὴν;

Ἄλλὰ, ἐν ᾧ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀληθῆ, πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀπολύτως, ἐπίσης, βέβαιον, ὅτι ἡ ἰδίᾳ ἢ Παρθένος Μαρία, ἢ ὁποῖα ὠνόμασεν ἑαυτὴν «δούλην τοῦ Κυρίου», ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ εἶναι δυνατόν νὰ εὐχαριστῆται μὲ ὅ,τι ἀπονέμεται,

τυχόν, εἰς αὐτήν, χωρὶς νὰ τῆς ἀνήκει, εἴτε νὰ ἐγκρίνη μίαν τοιαύτην ἀπέναντί της ὑπερβολικὴν συμπεριφορὰν. Ἐδῶ δὲ εἶναι τὸ ἄξιον προσοχῆς, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπρόσεξε — καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προσέχη — ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, παρὰ τὸν πλοῦτον τῶν πρὸς τὴν Θεοτόκον εὐλαβῶν ἐκδηλώσεων, τὴν αἴγλην καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν εἰς τιμὴν της ἀφιερωμένων ἑορτῶν, τὴν ἀφθονίαν τῶν εἰς αὐτὴν ἀναφερομένων ὑμνολογημάτων καὶ τὴν ἀπειρίαν τῶν πρὸς αὐτὴν ἀπευθυνομένων εὐλαβῶν ἐπικλήσεων. Δὲν παύει ἡ Θεοτόκος — παρὰ πάντα ταῦτα — νὰ θεωρῆται παρ' ἡμῖν ὡς «ἡ δούλη τοῦ Κυρίου», ὅπως ἡ ἰδία ὠνόμασεν ἑαυτήν, καὶ πρὸς τὸν «Υἱὸν καὶ Θεόν» της παρακαλεῖται ν' ἀπευθύνῃ τὰς ὑπὲρ τῶν πιστῶν πρεσβευτικὰς ἰκεσίας της. Ὅπου δὲ ἀπ' εὐθείας καλεῖται νὰ «σώσῃ» ἢ νὰ «προασπίσῃ», καὶ αὐτὰ δὲν ἔχουν ἀπόλυτον ἔννοιαν, ἀλλὰ ἀναφέρονται εἰς τὴν δύναμιν, τὴν ὁποῖαν ἔχει πρὸς τοῦτο ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ — ὡς καὶ πάντες οἱ λοιποὶ «ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ» — καὶ τὴν ὁποῖαν φυσικὸν εἶναι καὶ λογικὸν νὰ θεωρῶμεν, ὅτι κατέχει εἰς τὸν μέγιστον δυνατὸν (διὰ τοὺς ἀνθρώπους) βαθμόν.

Κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦτο καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην, ἡ Θεοτόκος κατέχει, ὡς εἴπομεν, καὶ εἰς τὸ προηγούμενον, τὴν πρώτην καὶ τὴν ἀνωτάτην θέσιν εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας, μεταξὺ τῶν ὑπ' αὐτῆς τιμωμένων ἱερῶν προσώπων. Ἡ εἰκὼν της στολίζει ὅλους τοὺς ναοὺς, ἐκ δεξιῶν τοῦ Δεσπότης Χριστοῦ τοποθετουμένη, ὕμνοι τῆς Θεοτόκου ἢ τροπάρια ψάλλονται ἢ ἀναγιγνώσκονται εἰς πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν τελετὴν, καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν θ. Λειτουργίαν. Τὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου ἀναφέρεται εἰς πᾶσαν αἴτησιν καὶ εἰς τὴν Ἀπόλυσιν ὄλων τῶν Ἀκολουθιῶν, καὶ τὸ Ἑορτολόγιόν μας διανθίζεται ὑπὸ ἡμερῶν ἀφιερωμένων εἰς τὴν πανηγυρικὴν ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τὴν Θεοτόκον εὐλαβοῦς τιμῆς. Κολοσσαϊῶς δὲ εἶναι ὁ ὄγκος τῶν πνευματικῶν, ἐν γένει, προϊόντων, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὡς ὑποκείμενον τὴν Παναγίαν καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων γνωστότατος καὶ λαοφιλέστατος παρ' ἡμῖν εἶναι ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος καὶ οἱ δύο Παρακλητικοὶ Κανόνες, πού ἐναλλάξ ψάλλονται μετὰ τοῦ ἑσπερινοῦ ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ Δεκαπενταγούστου καὶ πού ἐνσταλάζουν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν μας ἀνακούφισιν καὶ γαλήνην, ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην, πού αἰσθάνεται κάθε ἄνθρωπος εἰς

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Μὲ λίγα λόγια στὰ προηγούμενα γράμματα ἐσημείωσα τὶς κατηγορίες ἐκεῖνες τῶν Χριστιανῶν, πού ζήτησαν νὰ γίνουν ἱερεῖς, χωρὶς τὰ ἐλατήριά τους νὰ ἔχουν ἱερότητα, ἀφοῦ, ὅπως εἶπαμε τοὺς ἔφερε καὶ τοὺς φέρνει τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς τους, χωρὶς καμμιά θεοσεβῆ κύμανσι, στὸ ράσο. Δὲν μπορῶ βέβαια δογματικὰ ν' ἀποφανθῶ πὼς ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς ἐπιδρομῆς ἀνιέρων ἀνθρώπων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐδημιουργήθη μιὰ ἀξιοδάκρυτος κατάστασις μεταξὺ τοῦ κλήρου μας, γιὰ νὰ σαρώσῃ ἡ κοινωνικὴ σκούπα καὶ τὴν ὑπόληψι τοῦ συνόλου κατὰ τὴν γνωστὴ παροιμία τοῦ ποντικοῦ τῶν ποντικῶν καὶ τοῦ φαγωθέντος τυριοῦ. Ὅμως ἄς ὁμολογηθῆ μὲ τὴν ἐξαιρέσι, πού λογικὰ καὶ δίκαια πρέπει νὰ κάμῃ κανεὶς, ὅτι πολὺ ἔβλαψαν ἀπὸ τοὺς κληρικοποιηθέντας τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν τοὺς χριστιανούς μας καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἔχασαν πολλοὶ τὴν ψυχούλα τους ἀπὸ τοὺς τέτοιους τύπους. Ὁ τεμπέλης, ὁ καιροσκόπος, ὁ πονηρός, μὲ τὶς ἐμπορικὲς του προπαίδειες, ὁ κληρονόμος καὶ κάτι τῆς ἴδιας σειρᾶς καὶ νοοτροπίας, πού βρῆκαν καταφύγιο στὴν Ἱερωσύνη, χωρὶς ἡ ψυχὴ τους νὰ κλίνῃ πρὸς τὸ ράσο καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, εἶναι ὑλικὸ ἐπιζήμιον, ἐπιβλαβέστατον. Γιατὶ ἀνοίγεται σ' αὐτούς ἡ πόρτα; Γιατὶ ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν τοὺς δίνει τὴν εὐχὴ του νὰ προκόψουν σὲ ἄλλου εἶδους ἐπάγγελμα; Εἶπαμε: Τὰ κατὰ νόμον προσόντα καὶ τὸ ὑλιστικὸν φρόνημα, τὸ φιλόκοσμον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντικληρικὸν ρεῦμα μεταξὺ τῶν νέων τῆς ἐποχῆς εἶναι δύο μεγάλες αἰτίες τοῦ μεγάλου κακοῦ πού γίνεται στὴν Ἐκκλησίαν ἀλλὰ καὶ στὴν Κοινωνίαν ὀλόκληρη. Ὅπως ἄλλου ἐσημείωσαμε, στὴν Πατρίδα μας ὁ νόμος μὲ τὴν ἀκαμπτὴ σκληρότητά του, δὲν ἔχει στὰ στήθη του

τὴν ἀγκάλην τῆς μητρός του. Διότι Μητέρα μας αἰσθανόμεθα ὅλοι τὴν Μητέρα Ἐκεῖνου, ὁ Ὅποῖος ἠθέλησε νὰ γίνῃ δι' ἡμᾶς «πρωτότοκος» Ἀδελφός. Καὶ ἐπειδὴ πιστεύομεν εἰς τὴν σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν Ἐκεῖνος, ἀπὸ ἀμέτρητον ἀγάπην, μᾶς χαρίζει, δι' αὐτό, ἀκριβῶς, αἰσθανόμεθα καὶ τὴν γλυκύτητα τῆς στοργῆς, μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι φυσικὸν νὰ μᾶς περιβάλλῃ Ἐκεῖνη, πού δὲν εἶναι δυνατὸν τὰρὰ ν' ἀγαπᾶ, ὅπως ὁ Υἱὸς τῆς ἡγάπησε «μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ».

τὴν καρδιά τῶν Ἱερῶν Κανόνων, καὶ προβάλλοντας τὰ τυπικὰ προσόντα, ἀναγκάζει τὸν Ἀρχιερέα τοῦ τόπου νὰ προβῇ στὴ χειροτονία του, ἂν δὲν ὑπάρχη κραυγαλέα εἰς βάρος τοῦ ὑποψήφιου θανάσιμος ἁμαρτία. Δὲν λέγει πούθενά ὁ νόμος, πῶς ὁ Ἀρχιερεὺς εἶναι ἐλεύθερος νὰ ὑποβάλλῃ σὲ ἀνάκρισι τὸν ὑποψήφιο κληρικὸ γιὰ νὰ ἐξακριβώσῃ ἂν ἡ καρδιά του κλίνη πρὸς τὴν Ἱερωσύνη καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος εἶναι θεόκλητος. "Ἐνας λόγος. Δεύτερος· δὲν παρουσιάζεται ἄλλος σὰν ἅγια φυσιογνωμία, μὲ ζῆλο, μὲ σωστό ἔρωτα, μὲ πνεῦμα αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ Χριστὸ ἀνιδιοτελῶς. Ἐπομένως ἀναγκάζεται νὰ δεχθῇ, γιὰ νὰ μὴ μείνουν οἱ χριστιανοὶ χωρὶς παπᾶ, ἀβάφτιστοι, ἀκοινωνητοὶ, ἄθραφτοι, ὁ Δεσπότης τὸν προσερχόμενον καὶ τὸν χειροτονεῖ, γιὰ νὰ ἔχουμε αὐτὰ πού ἔχουμε τὰ φρούτα. Θὰ μοῦ εἰπῆς, ἀδελφέ, τί θέλει ὁ νόμος καὶ ἀνακατεύεται σὲ πνευματικὰ ζητήματα; Τί ἐπεμβαίνει ἡ Πολιτεία σὲ ὑποθέσεις πού εἶναι τῆς ἐξουσιαστικῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ἀρχιερέως; Νὰ σοῦ πῶ: "Ἄν ὁ Ἀρχιερεὺς παραβῇ τὸν νόμο, αὐτὸ θὰ σημάνη ἐπανάστασι τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν προστατεύει ἡ πολιτεία κατ' αὐτῆς. Κι' ὅπως εἶναι ὀργανωμένα, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλιῶς. Πρέπει νὰ γίνῃ χωρισμὸς τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τώρα δὲν συμφέρει γιὰ πολλοὺς σοβαροὺς λόγους. Ἡ Ἐκκλησία ἀποδεσμευμένη ἀπὸ τὴν Πολιτεία θὰ τακτοποιῇ τὰ τοῦ Οἴκου τῆς ἐλευθέρως, κατὰ τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ κοσμικοῦ νόμου. Γι' αὐτὸ πλέον ἔχει ἀφεθῆ τὸ ζήτημα στὴ συνείδησι τοῦ πιστοῦ, πού ἔρχεται νὰ γίνῃ παπᾶς. Ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ ὁμιλεῖ βέβαια γιὰ τὸ ὕψος τῆς Ἱερωσύνης, γιὰ τὴ δύναμι τῆς φωτιᾶς πού τὸν ἔζωσε καὶ γιὰ τὰ καθήκοντά του ἀπέναντι τοῦ ποιμνίου του, ἀλλὰ σ' αὐτὴν τὴν ἡλικία οὔτε ἡ καρδιά οὔτε τὰ μυαλὰ ἀλλάζουν. Φεύγει, πηγαίνει στὸ χωριό του, μὲ γένια καὶ μαῦρο ντύμα καὶ μ' ἐξουσία, παρακαλῶ, ἱερατικῆ, καὶ καλεῖται ἐκεῖ νὰ καταρτίσῃ Σῶμα Χριστοῦ. Γι' αὐτὴν τὴν ἐξουσία θὰ σοῦ μιλήσω παρακάτω. Ἐσὺ πού μὲ διαβάξεις, τί λές; ἐνοιώσες προσωπικὸν ἔλεγχον, γιὰ ὅσα γράφω ἢ φορτώνεις ὅλες τίς εὐθύνες στὸν Ἀρχιερέα σου;

Γιὰ ν' ἀποκλεισθοῦν οἱ κατηγορίες τῶν ἀνθρώπων πού ἀναφέρω, κατηγορίες πού τὸ κίνητρό τους δὲν εἶναι ἱερό, θὰ μπορούσε μονάχα νὰ γίνῃ ἐκεῖνο πού κάποτε μοῦ εἶχεν ἀναπτύξει Γέροντας Ἀρχιερεὺς ἀποθανόντων πρὸ πολλοῦ. Νὰ δημιουργηθῇ, δηλαδή, σὲ κάθε ἐπισκοπικῆ περιφέρεια ἓνα φυτώριο νέων ἀπὸ τοὺς ὁποίους θὰ γίνεταί ἐπιλογή καὶ μετὰ ἡ χειροτονία καὶ ἡ πλήρωσις τῶν ἐνοριακῶν κενῶν διὰ τοιούτων ἱερατικῶν στελεχῶν. Αὐτὰ τὰ στελέχη, ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ, νὰ βρίσκωνται στὸ Οἰκοτρο-

φεῖον τῆς Μητροπόλεως, κάτω ἀπὸ τὰ φτερά τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὸν Πατέρα τους τὸν Ἐπίσκοπο δίπλα, ὡς πνευματικόν, ὡς καθηγητὴν, ὡς ὑπόδειγμα ἱερατικοῦ ἤθους καὶ τοῦ Χριστοῦ μιμητὴν ἐν παντί. Ἐκεῖ στὴν οἰκογενειακὴ θαλαπωρὴ τὰ παιδιὰ θὰ μεγαλώσουν σὰν τὰ καλοανατεθραμμένα καλογεράκια καὶ θὰ εἶναι μοπλιασμένα μὲ τὸ γνήσιο πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας μας, μακριὰ ἀπὸ τὶς βρωμιές τοῦ κόσμου καὶ αὐτῆς τῆς οἰκογενείας των πολλάκις. Γιατί, ὅσα καλῆς ψυχосоωματικῆς συνθέσεως καὶ ἂν εἶναι τὸ παιδί, πάντως θὰ ὑποστῇ τὴν ἐπίδρασι τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος τῆς Κοινωνίας καὶ θὰ ἀναπνεύσῃ τὸν ἀέρα καὶ τὰ μικροβία του ἔξω ἀπὸ τὸν προστατευτικὸν οὐρανὸ τῆς Ἐπισήμου Ἐκκλησίας. Γιατί, ὅπως θὰ ἰδοῦμε, δὲν εἶναι ἡ Ἱερωσύνη ὑπόθεσις τόσο μιᾶς γραμματικῆς μορφώσεως, ὅσο εἶναι ἡθους, ἡγιασμένου φρονήματος, ἐνθέου ζήλου, μιᾶς οὐρανίας ἔλξεως. Κι' αὐτὲς οἱ πνευματικὲς ιδιότητες καὶ ἀρετὲς δὲν σπείρονται, δὲν φυτεύονται, δὲν ἀναπτύσσονται μὲ τὰ γράμματα μονάχα. Μέσα σὲ γλυκὸ περιβάλλον τοῦ Πνευματικοῦ Πατέρα, ποῦ εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος, μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα λιβανιοῦ καὶ κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο τῆς Χάριτος θὰ μεγαλώνουν τὰ παιδάκια αὐτὰ καὶ θ' ἀποκτήσουν συνειδησι τῆς ἀποστολῆς των, ὅταν μάλιστα δὲν εἶναι κληρονομικῶς βεβαρημένα καὶ ἔχουν ἐνδιάθετον κλίσι, γιὰ τὴν ὁποία θὰ εἰποῦμε, θὰ ὑπηρετήσουν κάπως θερμότερα τὸν Κύριο στὸ Ναὸ του. Ὑποτίθεται πάντοτε πὼς τὰ παιδάκια αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ εἶναι μικρᾶς ἡλικίας. Ἀλλὰ πειὰ μάνα σήμερα δίνει τὸ παιδί της μικρὸ νὰ κλειστῇ σ' ἓνα Οἰκοτροφεῖο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ν' ἀποξενωθῇ τοῦ κόσμου, ἀπῆντησα στὸν ἀείμνηστο Γέροντα. Βρῆκε σωστὸ τὸ ἀντιρρητικὸ ἐρώτημά μου καὶ ἀνταπάντησε, θυμοῦμαι, πὼς δὲν θὰ μπορέσῃ ἡ Ἐκκλησία ν' ἀποκτήσῃ τὸν ἰδεώδη τύπο τοῦ παπᾶ της, ἄγαμον, ἢ ἔγγαμον, ἂν δὲν ἀλλάξῃ τὸ σημερινὸ σύστημα. Τὰ τόσα Ὀρφανοτροφεῖα τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, μπορεῖ νὰ προσφέρουν, εἶπεν, αὐτὸ τὸ ἔμφυχο ὕλικό, ἀφοῦ γίνῃ, φυσικά, μιὰ ἐπιλογή, ὕστερα ἀπὸ μιὰ βαθεῖα ἱατρικὴ ἐξέτασι. Νὰ πάρουν αὐτὰ τὰ ὑγιῆ, τὰ γερά στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχὴ παιδάκια, ποῦ εἶναι ἀπηλλαγμένα ἀπὸ βαρεῖα κληρονομικὴ καταβολή, νὰ τὰ κλείσουν σ' ἓνα Οἰκοτροφεῖο, ποῦ θὰ λάμπῃ ἡ καθαριότης, ποῦ θ' ἀκτινοβολῇ ἡ ἡθικὴ ὁμορφιά, ποῦ θὰ τὰ ἀγκαλιάζῃ ἡ στοργὴ τῆς Μάννας, ἡ ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ θὰ ὑψοῦται τὸ ζωντανὸ παράδειγμα σὰν ἓνα καὶ πρῶτο μέσον διδασκαλίας κάτω ἀπὸ τὴν ἄμεση ἐποπτεία καὶ προστασία τοῦ Ἐπισκόπου, μὲ συνεργάτας φλογεροψύχους κληρικούς καὶ ὄχι θεατρικὰ νοῦμερα, μὲ σκοπὸ τὴν τυποποίησιν ἱερατικῶν χαρακτήρων, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐκεῖ ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ, νὰ συνταχθῇ πρόγραμμα

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

ΠΩΣ ΜΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΕΚΑΜΕ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟ
ΤΟΝ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΗ ΑΝΤΡΑ ΤΗΣ

Στὸ νησί τῆς Σάμου μᾶς διηγήθηκεν ἡ ἀγαπημένη τοῦ Θεοῦ καὶ φιλόπτωχη Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ ἀφέντη καὶ ἄρχοντα Παύλου, καὶ μᾶς εἶπεν αὐτό.

—«Στὴν πόλη Νίσιβα ἐζοῦσαν μιὰ χριστιανὴ κι' ὁ ἄντρας της, ποὺ αὐτὸς ἦτανε εἰδωλολάτρης. Εἶχανε δὲ καὶ οἰκονομίες πενήντα χρυσᾶ νομίσματα.

Κάποτε λοιπὸν εἶπεν ὁ ἄντρας στὴ γυναίκα του·

—'Εσκέφθηκα νὰ δανείσωμε αὐτὰ τὰ λίγα χρηματάκια μας, γιὰ ν'ἀχῶμε, ἔτσι, κάποια μικρὴν ἀνακούφισην ἀπ' αὐτά· γιατί, σιγὰ σιγὰ κι' ἕνα-ἕνα, τὰ ξοδεύομε· καὶ στὸ τέλος δὲν θὰ μᾶς μείνῃ τίποτα.

Καὶ ἡ γυναίκα του τ' ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε.

εἰδικὸ γιὰ τὸ σκοπὸ καὶ νὰ παραμερισθῇ ἡ κοσμικὴ ἀχυρολογία. Ὁ παπᾶς δὲν ἔχει ἀποστολὴ νὰ ἐρμηνεύῃ τὴ χημικὴ σύνθεσι τοῦ ἀστρικοῦ Σύμπαντος, οὔτε πῶς συντάσσεται ὁ χάρτης ἢ γονιμοποιεῖται ἡ ρέγγα καὶ σὲ ποιά γεωγραφικὰ πλάτη εὐρίσκεται ἡ Μαδαγασκάρη. Αὐτὰ εἶναι ἀντικείμενον ἄλλων πρὸς ἔρευναν. Ὁ παπᾶς εἶναι κομμάτι τῆς φωτιᾶς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ φωτιὰ αὐτὴ θὰ ζητήσῃ ν' ἀνάψῃ στίς καρδιὰς τῶν ἐνοριτῶν του γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ πῶς αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Γέροντά μου τὰ βρῆκα σωστά, μὰ δύσκολο νὰ ἐφαρμοσθῇ τέτοιο σύστημα. Γιατὶ μὲ λόγια κανεὶς κτίζει παλάτια τῶν ὀνείρων του. Πάντως ἀδελφέ μου αὐτὸ εἶναι ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας μας ποὺ ἔχει καὶ δύναμι καὶ ἀρμοδιότητα καὶ δὲν κοιμᾶται. Ἐκεῖνο ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐμᾶς εἶναι τοῦτο: Νὰ προσπαθοῦμε ὅλοι μας νὰ ὑποβοηθοῦμε τὸν Ἐπίσκοπο καὶ σ' αὐτὸν τὸν τομέα γιὰτὶ δὲν εἴμεθα καὶ μικρὰ παιδιὰ, οὔτε κι' ἐπάθαμε ἄνοια. Σ' ὅποια κατηγορία ἀπὸ τίς παραπάνω ἂν ἀνήκῃ ὁ καθένας ποὺ μὲ διαβάζει, πρέπει νὰ προσευχηθῇ θερμά, γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὴ δύναμι ὁ Θεὸς νὰ σηκώσουμε ἕνα σταυρό, ποὺ μόνονι μας τὸν διαλέξαμε.

Ἄς μὴ ἀπελπίζώμεθα, ὑπάρχει καὶ γῆ ἀγαθὴ. Λοιπόν;

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

—“Αν τὰ πεφάσιες πραγματικά, νὰ τὰ δανείσης, νὰ πᾶς καὶ νὰ τὰ δανείσης στὸ Θεὸ τῶν Χριστιανῶν.

Κι' ὁ ἄντρας τῆς τῆς ἀπάντησε. — Καὶ ποῦ εἶναι ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, γιὰ νὰ πᾶμε νὰ τοῦ τὰ δανείσωμε;

Κι' ἐκείνη τοῦ εἶπε. — Ἐγὼ θὰ σοῦ δείξω. Καὶ νὰ ξέρης, πὼς ὄχι μονάχα δὲν θὰ τὰ χάσης, ἀλλὰ πὼς καὶ τόκους θὰ σοῦ δώσῃ καὶ θὰ σοῦ διπλασιάσῃ καὶ τὸ κεφάλαιό σου.

Κι' αὐτὸς τῆς εἶπε. — Ἐμπρός, πᾶμε νὰ μοῦ τὸν δείξῃς καὶ νὰ τοῦ τὰ δανείσωμε.

Ἐπῆρε τότε αὐτὴ τὸν ἄντρα τῆς καὶ τὸν ἐπῆγε στὴν ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν. Ἐχει δὲ ἡ ἐκκλησία τῆς Νίσιβας πέντε μεγάλες πόρτες. Ὅταν λοιπὸν τὸν ἔμπασε στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας, ποῦ σ' αὐτὸ βρίσκονται καὶ οἱ μεγάλες τῆς πόρτες, τοῦδειξε τοὺς πτωχοὺς, ποῦ ἦταν ἐκεῖ, καὶ τοῦ εἶπε: — Ἄν τὰ δώσης σ' αὐτοὺς, εἶναι τὸ ἴδιο σὰν νὰ τὰ πάρῃ ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν. Γιατὶ ὅλοι αὐτοὶ εἶναι δικοὶ του...

Κι' αὐτὸς ἔδωκε τότες, ἀμέσως καὶ μὲ μεγάλη του εὐχαρίστηση, τὰ χρήματά του στοὺς φτωχοὺς· κι' ἐγύρισεν ὕστερα στὸ σπίτι του.

Ὑστερα λοιπὸν ἀπὸ τρεῖς μῆνες ἐστενοχωρηθήκανε ἀπὸ χρήματα καὶ γιὰ τὸ καθημερινὸ ἔξοδό τους. Καὶ εἶπε στὴ γυναίκα του ὁ ἄνδρας τῆς — Δὲν νομίζεις, καλὴ μου, πὼς πρέπει ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν κάτι νὰ μᾶς δώσῃ τῶρα ἀπὸ τὸ δάνειο ἐκεῖνο ποῦ τοῦ κάναμε, γιὰτὶ παραστενοχωριούμαστε; Κι' ἐκείνη τ' ἀπάντησε καὶ τοῦ εἶπε·

— Δίχην ἔχεις· νὰ πᾶς λοιπὸν στὸ μέρος ποῦ τὸν ἐδάνεισες· καὶ θὰ σοῦ δώσῃ, μὲ μεγάλη του προθυμία.

Ἐφυγε λοιπὸν αὐτὸς τρεχάλα γιὰ τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν. Κι' ὅταν ἔφθασε στὸ μέρος ποῦ ἔδωκε στοὺς φτωχοὺς τὰ χρήματα, ἐγυρόφερον ὀλόκληρη τὴν ἐκκλησίαν, μὲ τὴν ἰδέαν πὼς θάβλεπε κανέναν ἀπ' αὐτοὺς

πού είχανε ὑποχρέωση κάτι νὰ τοῦ δώσουν. Μὰ δὲν ἔβλεπε τίποτις ἄλλο, παρά μονάχα φτωχοὺς, πού ἦτανε μαζεμένοι ἐκεῖ. Καὶ τὴν ὥρα πού ἐκρυφοσυλλογιζότανε σὲ ποιὸν ν' ἀποταθῆ ἢ ἀπὸ ποιὸν νὰ ζητήσῃ κάτι, βλέπει πεσμένο κάτωσ τὰ μάρμαρα κι' ἐμπρὸς στὰ πόδια του ἓνα μεγάλο χρυσὸ νόμισμα, ἀπὸ ἐκεῖνα πού μ' αὐτὰ εἶχε κι' ὁ ἴδιος βοηθήσει τοὺς φτωχοὺς· κι' ἀφοῦ ἔσκυψε καὶ τὸ πῆρε, ἔφυγε γιὰ τὸ σπίτι του· καὶ εἶπε στὴ γυναῖκα του.

— "Ἐκαμα ὅ,τι μοῦ εἶπες, κι' ἐπῆγα στὴν ἐκκλησία σας. Μὰ πιστεψέ με, γυναῖκα μου, δὲν εἶδα, ὅπως μοῦ εἶπες τὸ Θεὸ τῶν Χριστιανῶν· κι' οὔτε καὶ μούδωκε κανεὶς τίποτα. Εὐρῆκα μονάχα κατάχαμα αὐτὸ τὸ χρυσὸ νόμισμα· κι' ἀκριβῶς στὸ ἴδιο μέρος, πού κι' ἐγὼ ἔδωκα τὰ δικά μου.

Καὶ τότες ἡ θαυμάσια ἐκείνη γυναῖκα τοῦ εἶπε.
— Ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν εἶναι αὐτὸς πού σοῦ τῶδωκε, χωρὶς νὰ φανερωθῆ. Γιατὶ εἶναι ἀόρατος· καὶ μὲ ἀόρατο χέρι καὶ μὲ ἀόρατη δύναμη κυβερνᾷ τὸν κόσμον. Ἀλλὰ πῆγαινε, τώρα ἀφέντη μου, κι' ἀγόρασέ μας τίποτε, γιὰ νὰ φᾶμε σήμερα· κι' Αὐτὸς θὰ σοῦ ξαναδώσῃ κι' ἄλλη φορά.

Ἐφυγε λοιπὸν ἐκεῖνος καὶ τοὺς ἀγόρασε ψωμί καὶ κρασί κι' ἓνα ψάρι, καὶ γυρνώντας στὸ σπίτι, τᾶδωκε στὴ γυναῖκα του. Ἐπῆρε λοιπὸν ἐκείνη τὸ ψάρι κι' ἄρχισε νὰ τὸ ξελεπιάζῃ· κι' ὅταν τᾶνοιξε, βρῆκε στὰ σπλάγχνα του μιὰ πέτρα τόσο πολὺ θαυμαστή, πού ἡ γυναῖκα ἐσάστισε πού τὴν εἶδε. Καὶ δὲν ἤξερε μὲν τι λογῆς εἶναι, πλὴν ὅμως τὴν ἐφύλαξε.

Ὅταν λοιπὸν ἐγύρισεν ὁ ἄντρας της στὸ σπίτι, τὴν ὥραν πού ἔτρωγαν, τοῦδειξε τὴν πέτραν αὐτὴ πού βρῆκε καὶ τοῦ εἶπε. — Κύτταξε αὐτὴ τὴν πέτρα· τὴν βρῆκα μέσα στὸ ψάρι. Κι' αὐτὸς, μόλις τὴν εἶδε, ἐθαύμασε μὲν τὴν ὀμορφιά της κι' αὐτὸς, δὲν ἤξερεν ὅμως κι' αὐτὸς, οὔτε τι λογῆς εἶναι, οὔτε καὶ τὴν ἀξία της.

Κι' ἀφοῦ ἀπόφαγαν, λέει στή γυναίκα του. — Δός μου τὴν πέτρα νὰ πάω νὰ τὴν πουλήσω. Νὰ δῶ ὅμως, θαῦρω κανέναν ἀγοραστή πού νὰ μοῦ δώσῃ τίποτε γι' αὐτήν; Γιατί, καθὼς εἶπα, οὔτε κι' αὐτὸς δὲν ἔξερε τὶ πρᾶγμα εἶναι, ἐπειδὴ ἦτανε ἀπραγὸς ἀπὸ τέτοια.

Ἐπῆρε λοιπὸν τὴν πέτρα κι' ἐπῆγε σ' ἓνα τραπεζίτη, πού ὁ ἴδιος ἦτανε καὶ χρυσικός. Ἐκείνη δὲ τὴ στιγμὴν αὐτὸς ἐτοιμαζόντανε νὰ φύγῃ, γιατί ἦτανε βράδῳ πιά. Λέει λοιπὸν στὸ σαράφην αὐτόν. — Μήπως θέλεις ν' ἀγοράσῃς αὐτὴν τὴν πέτρα; Κι' ὅταν τὴν εἶδε, τοῦ εἶπε. — Καὶ τί θέλεις νὰ σοῦ δώσω γι' αὐτή; Κι' ἐκεῖνος τ' ἀπάντησε. Δόσε ὅ,τι θέλεις. Κι' αὐτὸς τοῦ εἶπε.—Πάρε πέντε χρυσές. Κι' αὐτὸς πού τὴν πουλοῦσε, νομίζοντας πῶς τὸν κοροϊδεύει, τοῦ λέει. —Καὶ δίνεις αὐτὸ τὸ ποσὸ γι' αὐτήν;

Κι' ἐπειδὴ ὁ ἀργυροπράτης ἐνόμισε, ὅτι τ' ἀπάντησεν ἔτσι ἀπὸ εἰρωνεία, τοῦ λέει. — Πάρε τότε δέκα χρυσές. Κι' ὁ πωλητής, νομίζοντας κι' αὐτὸς πῶς τὸν περιπαίζει, τοῦ λέει. — Καὶ δίνεις τέτοιο ποσὸ γι' αὐτήν; Κι' ὁ σαράφης ἐπειδὴ πάλιν ἐνόμισε, πῶς ἡ ἀπάντησή του ἦτανε εἰρωνική, τοῦ λέει.—Νά! πάρε τῆς τὶς δέκα χρυσές. Αὐτὸς ὅμως πού τὴν πουλοῦσεν, ἐνόμισε ξανὰ πῶς τὸν κοροϊδεύει, κι' ἐσώπαινε. Τότε τοῦ λέει ὁ ἀργυροπράτης.—Νά! πάρε εἴκοσι χρυσές καὶ δός μου τὴν. Κι' αὐτὸς ἐσώπαινε χωρὶς νὰ τοῦ δῖνῃ καμμιά ἀπάντησιν. Ὅταν ὅμως τοῦ ἀνέβασε τὴν τιμὴ σὲ τριάντα χρυσές καὶ σὲ λίγο ἀμέσως σὲ πενήντα, κι' ὠρκιζότανε ὅτι ἀμέσως θὰ τοῦ μετρήσῃ τὰ χρήματα, τότε ἐκαλοσυλλογίσθηκε κι' ἐμπῆκε στὸ νόημα, πῶς ἂν δὲν ἦτανε πραγματικὰ πολύτιμη ἡ πέτρα δὲν θὰ τοῦ δινε γι' αὐτὴν πενήντα χρυσές. Καὶ ὁ σαράφης τότε, τοῦ ἀνέβαζε λίγο λίγο τὴν τιμὴ καὶ τὴν ἔφθασε σὲ τριακόσιες χρυσές. Τὶς πῆρε λοιπὸν τότε καὶ τοῦδωκε τὴν

πέτρα· κι' ἐγύρισε γεμᾶτος ἀπὸ χαρὰ στὴ γυναίκα του.

Αὐτὴ, μόλις τὸν εἶδε, τοῦ εἶπε. — Πόσο τὴν ἐπούλησες τὴν πέτρα; ἐπειδὴ εἶχε τὴν ἰδέα πὼς τὴν ἐπούλησε γιὰ πέντε ἢ καὶ γιὰ δέκα τὸ πολὺ πολὺ χρυσές. Αὐτὸς τότε ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του τὰ τρακόσια χρυσᾶ νομίσματα καὶ τῆς τᾶδωκε, λέγοντάς της πὼς τὴν ἐπούλησε γιὰ τόσο. Κι' αὐτὴ πού ἐθαύμασε τὴν φιλανθρωπία καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, λέει στὸν ἄνδρα της.

— Αὐτὸς εἶναι, ἄνδρα μου, ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν. Τὸ εἶδες πλέον μὲ τὰ μάτια σου, πόσον ἀγαθὸς εἶναι καὶ πόσο πλούσιος καὶ καλοπροαίρετος· κι' ὅταν τὸν ἐδάνεισες, δὲν σοῦ ἐγύρισε μονάχα τὰ πενήντα σου νομίσματα καὶ τὸν τόκο τους· ἀλλὰ σὲ λίγες ἡμέρες σοῦ τὰ ἐξαπλασίασε καὶ σοῦ τᾶδωκε. Μάθε λοιπόν, πὼς δὲν ὑπάρχει ἄλλος Θεός, οὔτε ἐπάνω στὴ γῆ μας αὐτὴ, οὔτε καὶ στὸν οὐρανὸ ψηλά, παρὰ αὐτὸς μονάχος.

Κι' ἐπειδὴ μὲ τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐπίσθηκε, κι' αὐτὸς του καὶ μὲ προσωπικὴ του πείρα ἐδιδάχθηκε τὴν ἀλήθεια, ἐγένηκεν ἀμέσως Χριστιανός· κι' ἐδόξαζε τὸν Θεὸ καὶ τὸν Σωτῆρά μας τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἅγιο μαζὶ Πνεῦμα· καὶ ἔκανε μύριες ὅσες εὐχαριστίες στὴ μυαλωμένη του γυναίκα, πού χάρις σ' αὐτὴν καταξιώθηκε τὴ δωρεὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἀληθινὸ Θεό.

Μετάφραση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

«Πάντων προστατεύεις, ἀγαθὴ, τῶν καταφευγόντων ἐν πίστει τῇ κραταιᾷ σου χειρὶ· ἄλλην γὰρ οὐκ ἔχομεν ἁμαρτωλοὶ πρὸς Θεόν, ἐν κινδύνοις καὶ θλίψεσιν, ἀεὶ μεσιτεῖαν, οἱ κατακαμπτόμενοι ὑπὸ πταισμάτων πολλῶν. Μῆτερ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, ὅθεν σοι προσπίπτομεν. Ρῦσαι πάσης περιστάσεως τοὺς δούλους σου».

(Ἀπὸ τὸν παρακλητικὸν κανόνα).

ΧΡΥΣΟΠΛΟΚΩΤΑΤΕ ΠΥΡΓΕ...

ΟΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΙ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΑΙ Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΕΙΠΑΡΘΕΝΟΝ ΜΗΤΕΡΑ

Ἡ ψυχικὴ ἀνάτασις τῶν δεομένων

Ὁ ἀπομακρυνὸς ἦχος μιᾶς μικρῆς καμπάνας τὴν ὥρα πού ἄρχιζε νὰ σιγοβασίλευε ὁ ἥλιος ἐδημιούργησε τὴν ὑποβλητικὴ θρησκευτικὴ ἀτμόσφαιρα. Ἡ καμπάνα τοῦ Ἐξωκκλησιοῦ πού ἐσήμαινε τὸν ἐσπερινὸ καὶ καλοῦσε στὴν μυσταγωγία μὲ τὶς δεήσεις, πρὸς τὴν Ἁειπάρθενον Μητέρα τὴν Κεχαριτωμένη καθὼς τὴν προσηγόρευσε ἕκθαμβος ἀπὸ τὴν παρθενικὴ τῆς ὠραιότητα ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ. Καὶ ὁ δρόμος πρὸς τὸ ξωκκλήσι ἐπλημμύρισε ἀπὸ ἕνα κόσμον πού ἦ βαθεῖά του συγκίνηση καὶ ἡ ψυχικὴ του ἀνάτασις τὸν ὠδηγοῦσαν ἀθέλητα σχεδὸν πρὸς τὴν θεομήτορα παρθένον, τὴν Παναγία. Αὐτὴ ἡ δεκαπενθήμερη ἐποχὴ τοῦ Αὐγούστου κλείνει πάντοτε μιὰ τρυφερὴ ποίησι καὶ ἕνα μυστικισμὸ πού ἀδύνατον νὰ ἀφίση ἀσυγκίνητο καὶ ἀδιάφορο τὴν σκέψι καὶ τὴν ψυχὴ τὴν χριστιανικὴ Ὁ συναισθηματικὸς κόσμος τῆς Ἀχραντῆς μεγάλης Μητέρας γίνεται ὁ κόσμος κάθε μητέρας καὶ ἀγκαλιάζει κάθε μητρικὸ πόνον ἐξωραΐζοντας αὐτὸν κάτω ἀπὸ ἕνα ἀόρατο φωτοστέφανο. Τὸ ἐξωκκλήσι τοῦ μικροῦ χωριοῦ καὶ τοῦ γραφικοῦ νησιοῦ προσφέρεται τὴν ὥρα αὐτὴ, πού τὸ καλοκαιρινὸ δέλι σβύνει μέσα στὶς πορφυρὲς καὶ στὶς μενεξεδένιες ἀποχρώσεις τοῦ ἡλίου ὡσὰν ἕνα καταφύγιο γιὰ τὴν πιὸ θερμὴ ψυχικὴ ἐπικοινωνία τοῦ δεομένου χριστιανικοῦ κόσμου μὲ τὴν Κόρην τῆς Γαλιλαίας, τὴν Θεοτόκον. Ἐνα ὑποβλητικὸ ποίημα ἢ σκηνοθεσία τοῦ περιβάλλοντος τοῦ μικροῦ αὐτοῦ θρησκευτικοῦ καταφυγίου μὲ τὰ τρεμάμενα πολύχρωμα καντήλια καὶ τὰ φτερουγίσματα τῶν φτερωτῶν δημιουργημάτων τοῦ Ὑψίστου ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ μισοανοιγμένα παραθύρια. Ἐνας κόσμος πού ἀφίνει ἐλεύθερη τὴν ψυχὴ του νὰ ἐκδηλωθῇ διψῶντας τὴν μεγάλη ἀπολύτρωσι τῆς ἀπὸ τὰ γήϊνα δεσμά.

Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς
πρὸς Σὲ καταφεύγω σωτηρίαν ἐπιζητῶν.

Ὑψώνεται σὰν κραυγὴ ἀπογνώσεως ἢ ἐκδήλωσις καὶ ἡ δέησις αὐτὴ καὶ γίνεται ἕνα κομμάτι τοῦ ὅλου παρακλητικοῦ ὕμνου πού καθὼς διαχέεται μέσα εἰς τὴν ὑποβλητικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ ξωκκλησιοῦ τὴν ἀρωματισμένη μὲ τὸ εὐλαβικὸ θυμίαμα τοῦ φτωχικοῦ θυμιατοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς πλουσίας χριστιανικῆς ψυχῆς, σκορπίζει τὴν πλέον βαρσαμικὴν λυτρωτικὴν ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν. Ἐτέραςαν αἰῶνες.

Στὸ πέρασμά τους ὡς τόσο αὐτὸ δὲν αἰσθάνθηκε ποτὲ ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ τὴν παραμικρότερη κάμψι στὴν ἐπικοινωνία της μὲ τὸν κόσμον, ποὺ δημιουργεῖ ἡ μορφή τῆς Παρθένου, ποὺ στάθηκε ἡ εὐλογημένη μεταξὺ τῶν Γυναικῶν τῆς ἀνθρωπότητος μὲ εὐλογημένον τὸν καρπὸ τῆς κοιλίας της. Ἡ δέσις τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου μπροστὰ στὴν μορφή αὐτὴ ἀνεβαίνει τίς ὥρες αὐτὲς τῶν ἑσπερινῶν μυσταγωγῶν τοῦ Δεκαπενταγούστου ὡσὰν ἓνας εὐλαβικὸς ἐναγκαλισμὸς τῶν δεομένων πιστῶν. Καὶ τὸ χαμόγελο τῆς μεγάλης Μητέρας, ποὺ ἀπλώνει γύρω τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν καλωσύνη ἀποτελεῖ τὴν καλύτερη καὶ ἀποτελεσματικώτερη ἀπάντησι.

Οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ σοὶ
κατησχυμένος ἐκπορεύεται
ἀγνὴ παρθένε Θεοτόκε.

Εἶναι ἡ ἀδιαφιλονείκητη πραγματικότης ποὺ τὴν αἰσθανόμεθα ὅλοι οἱ προσερχόμενοι ὡς ταπεινοὶ ἰκέται τῆς καλωσύνης καὶ μεγαλοψυχίας τῆς Ἀειπαρθένης μητέρας τοῦ Χριστοῦ. Αἱ δειήσεις τῆς ἐποχῆς τοῦ Δεκαπενταγούστου ἀποτελοῦν τὴν σφραγίδα τῆς βεβαιώσεως τῆς πραγματικότητος αὐτῆς. Τὸ δάκρυ τῆς χαροκαμένης μητέρας, ποὺ δέεται γονατισμένη μπροστὰ στὴν μεγάλη μητέρα τοῦ Θεοῦ, μεταβάλλεται σὲ ἑλαφρὸ μειδίωμα. Καὶ κάτω ἀπὸ τὸ μειδίωμα αὐτὸ ἀνασαίνει ἡ βαρεμένη ἀπὸ τὸν πόνο ψυχὴ καὶ γεμίζει ὁ ἐσωτερικὸς κόσμος ἀπὸ ἓνα πλῆθος συναισθημάτων ποὺ στὸ σύνολό τους συνθέτουν μιὰ ἀτμόσφαιρα φευγαλέα ἴσως, ἀλλὰ ἐξωραϊστικὴ τῆς ὅλης ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως.

*

Κάτι ποὺ δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεται ἡ ἀγαθότης τῶν ἀπλοϊκῶν ἴσως πιστῶν αὐτῶν, ποὺ σὲ συνοδεῖς ὀλόκληρες κατευθύνονται στὸ ἐκκλησάκι τὴν ὥρα, ποὺ ἡ καμπάνα σημαίνει τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Δεκαπενταγούστου. Πίσω ὅμως ἀπὸ τὴν ἀπλοϊκότητα τῶν πτωχῶν ἐγαθῶν ἀνθρώπων, καθὼς γράφει ὁ Σκιαθίτης γέρον ποιητῆς καὶ διηγηματογράφος, ὑπάρχει μιὰ πίστις ποὺ κυριαρχεῖ αὐτὴ καὶ εἶναι ριζωμένη μὲ τὴν ἀνθρώπινη χριστιανικὴ ψυχὴ. Αὐτὴ ἡ πίστις δημιουργεῖ τὴν ἀνάτασι καὶ τὸ βάπτισμα σὲ μιὰ καινούργια χριστιανικὴ Σιλωαμικὴ κολυμπήθρα. Αὐτὴ ἡ πίστις, ποὺ παραμένει ἀκλόνητη, μεταβάλλεται σὲ συνειδησι ἱερὴ καὶ κρατεῖ ἀναμμένο τὸν δαυλὸ κάτω ἀπὸ τὴν φλόγα τοῦ ὁποῖου παραμένει πάντα φωτισμένη ἡ χριστιανικὴ ζωὴ. Οἱ μυσταγωγίαι τοῦ Δεκαπενταγούστου μὲ τίς παρακλητικὰς ἐκδηλώσεις πρὸς τὴν Θεομήτορα φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς ἀκλόνητης αὐτῆς πίστεως. Δοιοῦν ἀπὸ συγκίνησι κάθε χριστιανικὴ καρδιά καὶ προκαλοῦν ἓνα ρίγος καὶ ἓνα ἐκστασιασμὸ ψυχικό. Περνεῖ ὀραματιστικὰ ἀπὸ τὴν σκέψι ὅλο τὸ θεῖο δρᾶμα μὲ τὸν Εὐαγ-

γελισμὸ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου ἀπὸ μέρους τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ ἀρχαγγέλου. Καὶ ἡ ταπεινὴ κόρη ἀπὸ τὴν στιγμή ἐκείνη περιβάλλεται τὸν ὠραιότερο φωτοστέφανο, καὶ ἡ ἀκτινοβολία τῆς θὰ καταυγάσῃ σὲ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς κόρης αὐτῆς ποὺ στάθηκε ἡ ἀειπάρθενος Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡ ψυχὴ τῶν δεομένων πιστῶν εὐρίσκει τὴν μεγαλύτερη λύτρωσι. Ἡ ἐλπίδα γιὰ τὴν καλωσύνη τῆς Θεοτόκου γίνεται τὴν ὥρα αὐτῆ τῆς παρακλήσεως μιὰ βεβαιότης. Καὶ ἡ ζωὴ σὰν νὰ παίρνῃ ἓνα ἄλλο νόημα, ἐπάνω στὴν εὐλαβικὴ γονυκλισία, ποὺ τὴν συνοδεύει ἓνας ἐλαφρὸς στεναγμὸς.

Πάντων προστατεύεις ἀγαθὴ
τῶν καταφευγόντων ἐν πίστει..
Ἄλλην γὰρ οὐκ ἔχομεν..

Καὶ εἶναι τόσον εἰλικρινὴς ἡ ὁμολογία τῶν «καταφευγόντων ἐν πίστει», ὅτι δὲν ἔχουν ἄλλην ὑπαρξιν πρὸς τὴν ὁποίαν νὰ καταφύγουν, γιὰ νὰ αἰσθανθοῦν τὴν γαλήνη τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς τω. Εἶναι ἡ ὥρα τῆς διπλῆς αὐτῆς γαλήνης ἢ μυσταγωγία αὐτῆ τῆς παρακλήσεως πρὸς τὴν Θεομήτορα. Παραστέκου ἀόρατα τὰ τάγματα τῶν Χερουβείμ καὶ τῶν Σεραφεείμ κοντὰ εἰς τὸν δεόμενο κόσμο. Καὶ καθὼς τὸ σκοτάδι ὅλο καὶ ἀπλώνεται γύρω, τόσο περισσότερο ἀγκαλιάζει τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ ἓνα φῶς γλυκύτατο. Καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα κατόπιν ἔξω ἀπὸ τὸ καταφύγιο τῆς προσευχῆς καὶ τῆς θείας προσηλώσεως παρακολουθεῖ τὸν δεόμενο αὐτὸν κόσμο ἢ μορφή τῆς Παναγίας. Οἱ ἑσπερινοὶ αὐτοῦ τοῦ Δεκαπενταγούστου δημιουργοῦν ἓνα ἐσωτερικὸ κόσμο ποὺ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο τὸν γήϊνο καὶ τὸν ταπεινὸ. Ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ ὑψώνει τὴν ζωὴ μας σ' ἓνα βᾶθρο διαφορετικῆς ψυχικῆς ἀνωτερότητος. Ἡ καμπάνα ποὺ σημαίνει τοὺς παρακλητικοὺς ἑσπερινοὺς τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ξυπνᾷ μέσα μας τὰ ὠραιότερα ρίγη.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

«Διάσωσον ἀπὸ κινδύνων τοὺς δούλους σου Θεοτόκε, ὅτι πάντες μετὰ Θεὸν εἰς σὲ καταφεύγομεν, ὡς ἄρηκτον τεῖχος καὶ προστασίαν».

«Προστασία τῶν Χριστιανῶν ἀκαταίτητη, μεσιτεία πρὸς τὸν Ποιητὴν ἀμετάθετε, μὴ παρίδῃς ἀμαρτωλῶν δεήσεων φωνάς· ἀλλὰ πρόφθασον, ὡς ἀγαθὴ, εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν, τῶν πιστῶς κραυγαζόντων σοι τάχυνον εἰς πρεσβείαν, καὶ σπεῦσον εἰς ἰκεσίαν, ἢ προστατεύουσα ἀεὶ, Θεοτόκε, τῶν τιμώντων σε».
(Ἀπὸ τὸν παρακλητικὸν κανόνα),

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΠΑΣΧΑΛΙΑ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Στις ένδεκα τὸ βράδυ ἐκτύπησαν οἱ καμπάνες τῶν ἁγίων ναῶν γιὰ τὴν Ἐνάσταση· κι' ἐγιόμισεν ἡ σιωπὴ τῆς νύκτας ἀπὸ τὸ χαροποῖο μῆνυμά τους, πὼς ἔφθασεν ἡ δόξα τῆς Λαμπρῆς καὶ πὰς γλυκοχαράζει τὸ φέγγος της, πὸ ἦτανε διάχυτο κι' ἔθαμπόφεγε σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς.

Καλόμιστροι, ὅσοι διατηροῦνε μέσα τους ἀκατάλυτη τὴν πίστη τους στὸ θαῦμα της· κι' ἀσάλευτο τὸ θεμέλιο τῆς Χριστιανικῆς του ἐλπίδας. Ὁ ἦχος τους εἶναι γι' αὐτοὺς σάλπισμα τῶν οὐρανίων δυνάμεων, πὼς «Ὁ Ἄδης ἐνίκηθη». Εἶναι θριαμβικὸς παιάνας νίκης τῆς Ζωῆς· καὶ ἀποκαλυπτικὸ μῆνυμα στὴ πνευματικὴ τους ἐμπειρία πὰς

«Ὁ περασμὸς τοῦ Λυτρωτῆ σφυρίζει,

(καὶ) χαίρεται μέσα ἢ ἄβυσσο καὶ ἀσπρίζει»,

ὅπως λέει ὁ Ἐθνικὸς μας ποιητῆς. Εἶναι ἀκόμη τὸ ξεσκλάβωμα τοῦ «νοῦ τῆς σαρκὸς» ἀπὸ τὰ ψυχοκτόνα δίχτυα τῆς αἰτιοκρατίας καὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ καὶ ἡ κορυφαία αἴσθησις πὸ χαίρεται, γιὰ τὴ λυτρωτικὴ δύναμη τοῦ Σταυροῦ.

*

Σὰν κάτασπρα μυριστικὰ φούλια ἐπάνω σὲ βαθυπράσινο φύλλωμα ἐφάνταζαν μέσα στὴν ἤσυχην Ἐνοιξιάτικη νύκτα οἱ Ἐκκλησιῆς τοῦ νησιοῦ. Κι' ἀπὸ παντοῦ ἐπρόβαλλαν πρόσχαροι νυκτοπόροι, πὸ ἐβάδιζαν πρὸς αὐτές, μὲ τὴν καρδιά τους ξέχειλην ἀπὸ τὴν Ἀναστάσιμη προσδοκία. Σὰν νεροσυρμὴ γεμάτη ἀπὸ κελαρύσματα ἐβρούαζεν ἀπὸ κόσμο κι' ἡ πλακόστρωτη στενοποριὰ πρὸς τὸν Ταξιάρχη. Δὲν ἔμεινε στὸ σπίτι του κανεὶς· οὔτε γέρος ἑκατοχρονίτης, οὔτε καὶ βαρεμένη ἀπὸ τὰ χρόνια γρηά· ἐκτὸς μονάχα, ἂν ἦτανε κανεὶς βαρεῖα ἄρρωστος. Καὶ σὲ λίγο, ἐμερμήγκιασε κυριολεκτικῶς ὁ ναὸς ἀπὸ τὴν κοσμοσυρροή.

Οἱ ψαλτάδες στοὺς ἀλογιοὺς ἐσιγόφαλλαν διάφορα τροπάρια καὶ εἰρμούς. Κι' ἐν τῷ μεταξύ ὁ σεβάσμιος καὶ καλὸς ἱερέας εἶχε βγῆ ἀπὸ τὸ ἱερὸ κι' ἐμοίραζε σ' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἐνορίτες του λαμπάδες χεροκάμωτες ἀπὸ καθαρὸ κερὶ, παραγωγῆς ἀπὸ δικά του μελίσια. Κι' ὅταν πλέον εἶχαν πάρει ὅλοι τὸ κερὶ τους, ξαναμπῆκε στὸ ἱερὸ καὶ προβάλλοντας ἀπὸ τὴν ὠραία Πύλη, μ' ὀλόλευκη στολὴ καὶ μὲ μιὰ λαμπάδα ἀναμμένη στὰ χέρια του, ἀνέκραξε τὸ «Δεῦτε λάβετε φῶς...». Καὶ σὲ λίγες στιγμές, ξάστραψεν ὁ ναὸς ἀπὸ τὰ φῶτα τῶν κεριῶν, πὸ τὰ μετέδιδεν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο, μὲ χαρούμενην ὄψη καὶ μὲ τὴν καρδιόβγαλτην εὐχὴ («καὶ τοῦ χρόνου...»).

Ἡ ἀναστάσιμη ἀκολουθία ἐδιαβάσθηκε στὴ μεγάλη καὶ ἀπλω-
τὴν αὐλὴ τοῦ Ταξιάρχη, ποὺ ἐφεγγοβόλησεν ἀπὸ τὶς ἀναμμένες
λαμπάδες, ποὺ κρατοῦσαν ὅλοι στὰ χέρια τους. Ἦτανε ἀπάνεμη
γλυκύτατη βραδυὰ καὶ δὲν ἐτρεμόπαιζαν καθόλου τὰ φῶτα τῶν
κεριῶν. Καὶ μόνον ψηλὰ στὸν οὐρανό, ἔλιανοτρέμιζαν, ποῦ καὶ ποῦ
κάποια ἄστρα, σὰν νὰ τὰ διαπερνοῦσε κάποιο θεῖο ρίγος ἀπὸ τὰ
ὄσα ἔβλεπαν.

Ὁ παπᾶς, κρατῶντας τὸ θεῖο Εὐαγγέλιο στὰ χέρια του, εἶχεν
ἀναβῆ σὲ κάποιο ξύλινον ἀναβαθμό, ποὺ εἶχε μπροστά του ἓνα ἀνα-
λόγιο· καὶ μὲ φωνὴ δυνατὴ κι' εὐχαριστημένος, γιὰ τὴν ἱερὰν
ἐκείνη στιγμὴ ἐπιτελοῦσε τὸ ἀνώτατο χρέος τῆς θείας του ἀποστο-
λῆς, νὰ φανερώσῃ καὶ νὰ διακηρύξῃ στοὺς καλοὺς του ἐνορῖτες
τὴν ἀθανασία ποὺ μᾶς ἐχάρισεν ὁ Χριστός, ἐστεκόταν ἀσάλευτος
κι' ἄρχισε νὰ διαβάζῃ ἄργα κι' ὅσομποροῦσε δυνατώτερα τὴν
περικοπὴ τοῦ κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγελίου, ποὺ τὰ θεῖα τῆς λόγια
ἐγέμιζαν φέγγη κι' ἀγιάζανε ὅλη τριγύρω τὴν περιοχὴ.

Κι' ὅταν ἔφθασε στὸ σημεῖο ἐκεῖνο τῆς περικοπῆς, ποὺ ὁ
λευκοφόρος Ἄγγελος λέει στὶς Μυροφόρες — «Ἰησοῦν ζη-
τεῖτε τὸν Ναζαρηνόν, τὸν ἐσταυρωμένον; Οὐκ ἔστιν ὧδε. Ἴδε
ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν...», ἡ φωνὴ του ἐγίνεν ἀκόμη δυνα-
τώτερη κι' ἔτρεμε σύγκορμος ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Καὶ τὴν ὥρα, ποὺ
τελειῶνοντας τὸ διάβασμα τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ἐφίλησε καὶ τ'
ἀπίθωσε στὸ ἀνάλογιο· καὶ θυμιατίζοντας ἄρχισε νὰ ψάλλῃ «Δό-
ξα τῇ ἀγία καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ Τριάδι...
Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν
τοῖς μνήμασι ζῶν ἠαρισάμενος», ἐχάλασεν ὁ κόσμος ἀπὸ τὶς
χαρούμενες ἀνακραυγὰς κι' ἀντιβοῦσε τὸ περίγυρο ἀπὸ τὶς ψαλ-
μωδίες τοῦ «Χριστὸς ἀνέστη...», ποὺ μαζὶ μὲ τοὺς ψαλτάδες
ἔψαλλαν ὅλοι μαζὶ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Κι' ἐνῶ οἱ καμπάνες
ἐτριχύμιζαν μὲ τοὺς ἤχους τῶν χαρμόσυνα τὸν νυκτερινὸν ἀέρα
καὶ ὁ κόσμος ἐσήκωνε ψηλὰ τὶς λαμπάδες του, τὰ παιδιὰ ἀνάφανε
βεγγαλικά κι' ἐρρίχνανε λογιῆς-λογιῆς κροτίδες καὶ τρακατροῦκες.
Κι' ὄλων ἡ καρδιά ἐκτυποῦσε δυνατὰ, ἐνῶ συνάλλαζαν μεταξὺ
τους, φίλοι καὶ συγγενεῖς, χαρούμενα Ἀναστάσιμα φιλιὰ. Κι'
ἐνοιωθεν ὁ καθένας ἕως τὰ τρίσβαθὰ του, πᾶς πραγματικὰ «εἶναι
ἡμέρα ἀγάπης καὶ πᾶς καίονται τὰ σπλάγχνα καὶ τὰ στοιχεῖα»,
γιὰ νὰ ξαναθυμηθοῦμε τὸ Σολωμό.

*

Κατόπιν ὁ ἱερέας διέταξε νὰ κλεισθῇ ἡ ἐξώθυρα τοῦ Ταξιάρχη
καὶ δὲν ἀπόμεινε κανεὶς μέσα, παρεκτὸς ὁ γέρος Κοτζῆς. Καὶ βα-
στῶντας τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιο στὰ χέρια του προχώρησε κι' ἐστά-

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

(Τί πρέπει νὰ ἔχουν, κατὰ βάσιν, ὑπ' ὄψιν τους οἱ Πνευματικοί)

ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΕΞΟΜΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Ο Α ΜΑΡΤΩΛΟΣ

Ὁ Θεὸς ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφότης ἐντέλλεται: «Νὰ ἐξομολογήσῃτε ἀναμεταξύ σας τὰ παραπτώματά σας». Ὅπως κάθε ἄλλη ἀγίαστική ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας, ἔτσι καὶ τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας ἔχει ὡς βασική του προϋπόθεσι ὅτι τελεῖται μετὰ μυστική συμμετοχὴ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποστολικὴ προτροπὴ κ' ἡ ἀρχαία πρᾶξι στρώνουν πλήρως τὸ πραγματικὸ δάπεδο τῆς ἐξομολογήσεως. Ὁ χριστιανὸς ἐξαγορεύει τὰ πταίσματά του στοὺς ἀδελφούς του, στὴ σύνολο Ἐκκλησία.

Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του, ὅτι, κατὰ τὸ Μυστήριον, δὲν ἐκπροσωπεῖ μονάχα τὸν Κύριον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Ἦκεν ἐμπρὸς τῆς, ἐνῶ ὁ κόσμος, μετὰ τὰς ἀναμμένες λαμπάδες, τὸν ἐπεριτριγύριζε σιωπηλὸς καὶ γεμᾶτος εὐλάβεια. Καὶ τότε μέσα στὴ γαλήνη τῆς νύκτας, ἀκούσθηεν βροντόχη κ' ἐπιτακτικὴ ἡ φωνὴ του — "Ἄρατε πύλας καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς Δόξης! Κι' ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸν ναὸν ὁ γέρον Κοτζῆς ἀνταπάντησε μετὰ βαρεῖα καὶ ὑπόκωφη φωνή—Καὶ τίς ἐστίν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς Δόξης; Αὐτὴ ἡ ἐρωταπόκρισις ἐπανελήφθηκε τρεῖς φορές. Καὶ μετὰ τὴν τρίτην φορά, ὁ ἱερέας δίνοντας μιὰν ἰσχυρὴ κλωτσιὰ στὴν πόρτα τὴν ἔκαμε νανοῖξη ἀνακράζοντας—Κύριος ἰσχυρός, Κύριος Κραταῖός... Οὗτός ἐστίν ὁ βασιλεὺς τῆς Δόξης· καὶ εἰσήλασε θριαμβικὰ μέσα στὸ ναὸ, ἐνῶ τὸ πλῆθος ἀνεβοκατέβαζε τὰ κερὰ του κ' ἔψαλλε τὸ «Χριστὸς ἀνέστη...» καὶ τὰ παιδιὰ ἔζω στὴν αὐλὴ ἐπλήθυναν τὶς κροτίδες τους καὶ τὶς ζουρλές τους.

Ἐπειτ' ἀπ' αὐτὸ ἐγένηκεν ἡ «φέρτα» τοῦ παπᾶ κ' ὁ κόσμος ἐσκόρπισε· ἐνῶ ὅλο τὸ νησί ἀντιβούιζεν ἀπὸ τὶς χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίαις τῶν ἐκκλησιῶν· κ' οἱ φλογίτσες τῶν λαμπριάτικων κεριῶν χόρευαν ἀνάλαφρα κ' ἀντιφρόγγιζαν σὰν κινούμενοι γαλαξίες στοὺς στενοὺς πλακόστρωτους δρόμους. Καὶ οἱ καλὲς νησιώτισσες νοικοκυρές, φθάνοντας μετὰ τὴν φαμίλια τους στὰ σπίτια τους γιὰ τὸ Πασχαλινὸ τραπέζι, ἐσταύρωναν, πρὶν μπῆναι μέσα, μετὰ τὴν κάπνα τοῦ κεριοῦ τους τὸν «ἐμπακέβγα» τους κ' ἔτρεχαν πρὸς τὸ εἰκονοστάσι, γιὰ ν' ἀνανεώσουν μετὰ τὴν ἀγία του φλόγα τὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ του, ποὺ ἔγνοια τους μεγάλη θᾶναι, νὰ μπορέσουν νὰ τὸ διατηρήσουν ἄσβυστο κ' ἀκοίμητον ὅλο-χρονίς, ὡς τὴν ἄλλη Πασχαλιά.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

Τίθεται τώρα τὸ ἐρώτημα: Τί πρέπει νὰ κάνη ὁ Πνευματικός, ὥστε νὰ συντελέσῃ γιὰ τὴν προσέγγισι, κατὰ τὸ δυνατόν, τῆς σημερινῆς πράξεως στὸ ἀποστολικὸ κι' ἀρχαῖο πρότυπο;

Πρῶτα-πρῶτα ἐπιβάλλεται, ἂν διακονῇ παράλληλα καὶ στὸν ἄμβωνα, νὰ τονίζῃ αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, νὰ τὴν ἐξαίρη, νὰ τὴ διατρανώη στὸ ποίμνιο. Ὑστερα, μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ πολλὰ στὰ πιὸ προηγμένα τμήματα τῶν χριστιανῶν, ὠθῶντας τὶς δυνατὲς καὶ φωτισμένες ψυχὲς πρὸς μιὰ ἐφαρμογὴ, πού εἶναι πιὸ κοντὰ στὸ πρῶτο καθεστῶς. Ἴδου μιὰ εὐγλωττῆ, ἐν προκειμένῳ καθοδήγησις, πού τὴ δίνει ἓνας ἀπὸ τοὺς Πατέρες, ὁ Ἀστέριος Ἀμασειᾶς ἀποτεινόμενος ἐκ μέρους τοῦ ἱερέως στὸν χριστιανό: «Νοιῶσε βαθεῖα τὴν ἀρρώστεια, πού σὲ ἔχει αἰχμάλωτό της. Ἀπόχτησε ὅση μπορεῖς συντριβή. Ζήτησε κι' ἀδελφῶν ὁμοψύχων πένθος πλάϊ στὸ δικό σου, γιὰ νὰ βοηθηθῆς ἔτσι ἀκόμη περισσότερο πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσι. Ἔλα ὕστερα καὶ δεῖξε μου πικρὸ κι' ἄφθοно τὸ δάκρυ σου, γιὰ νὰ σμίξω σ' αὐτὸ καὶ τὸ δικό μου. Πάρε καὶ τὸν ἱερέα κοινῶν τῆς θλίψεώς σου, σὰν πατέρα...»

Ὅπως στὴν κατὰ μόνας ἐξομολόγησι (τοῦ χριστιανοῦ πρὸς τὸν ἱερέα) συντελεῖ στὴν ἄφεισι ὄχι ἀπλῶς ἡ μεταμέλεια τοῦ χριστιανοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἡ συμμετοχὴ στὴ θλίψι τοῦ ἐξομολογουμένου, ἔτσι μιὰ ἀνάλογη βοήθεια, πρόσθετη, παίρνει κανεὶς ὅταν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πνευματικὸ κάνει κοινωνοὺς τῆς θλίψεώς του κι' ἄλλους ἀδελφούς.

Ὁ ἱερεύς, (ὅπως ἔχουμε γράφει κάπου ἄλλοῦ,) εἶναι ὁ ἐνδιάμεσος κρῖκος ἀνάμεσα στὸν Σωτῆρα Χριστὸ καὶ στὶς ψυχές. Μοιάζει μὲ ἔμψυχο βαροῦλλο, πού χρησιμοποιεῖ ἡ θεῖα Χάρις γιὰ νὰ τραβᾷ ἀπὸ τὸν βυθὸ τῆς ἀπώλειας τὶς ψυχές στὸν οὐρανό. Ἡ ἀνωστικὴ δύναμις, ὅμως, αὐτοῦ τοῦ μηχανήματος δὲν ἔγκειται μονάχα στὴ χάρι του Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ στὸ γεγονός ὅτι ὁ ἱερεύς ἐνεργεῖ ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι μαζί του καὶ τὸ πλήρωμά της.

Γιὰ νὰ καταλάβῃ κανεὶς ἀκόμη περισσότερο, ὅτι ἔχει μεγάλη σημασία κι' ἡ συμπαράστασις τοῦ πληρώματος στὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, θ' ἀναφέρουμε κάποια ὑπόδειξι τοῦ Ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, πού ἀντικατοπτρίζει πάνω της τὴ σημασία αὐτῆ. Ὁ Ἅγιος συμβουλεύει: «Ὁμοίως πάλιν ἂν τύχῃ ἀνάγκη καὶ πρόκειται νὰ ἀποθάνῃ ἓνας ἄνθρωπος καὶ δὲν ἐπρόφθασεν ὁ παπᾶς νὰ τὸν ἐξομολογήσῃ, ἄς ἐξομολογηθῆ εἰς ὅποιον τύχῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐξομολογημένος, εἶναι ἐλπίδα πῶς ἡμπορεῖ νὰ σωθῆ». Δηλαδή σέ, ἀνάγκη, ὅπως περίπου συμβαίνει καὶ μὲ τὸ Βάπτισμα, μπορεῖ κατὰ κάποιο τρόπο νὰ τελεσθῆ οὐσιαστικὰ τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας ἀκόμη καὶ μὲ τὴν παρουσία λαϊκοῦ, διότι ἐκεῖνο πού πρωτεύει εἶναι ἡ συμμόρφωσις μὲ τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ «νὰ ἐξομολογήσῃ»

στην Ἐκκλησία, στους ἀδελφούς σας, τὰ φταιξίματά σας». Ὁ Ἅγιος ἀφήνει στοῦ ἔλεος τοῦ Θεοῦ τὴν ἔκβασι, σημειώνοντας: «εἶναι ἐλπίδα πὼς ἡμπορεῖ νὰ σωθῆ». Διότι δὲν παύει νὰ παραδέχεται τὸ ἄλλο ἐκεῖνο βασικό, ὅτι ἡ ἐξουσία τοῦ «δεσμεῖν καὶ λύειν» εἶναι δοσμένη ἀπὸ τὸν Χριστὸ ἀποκλειστικὰ στὸν ἐπίσκοπο καὶ τὸν πρεσβύτερο, τοὺς διαδόχους τῶν ἀποστόλων.

Μιά ὥραία ἐξ ἄλλου συνήθεια, πού συντελεῖ ἀρκετὰ στοῦ νὰ παίρνη τὸ Μυστήριον τὸν εὐρύτερο χαρακτήρα του, εἶναι ἡ ἐξῆς: Ὅταν πρόκειται νὰ ἐξομολογηθοῦν παρὰ πάνω ἀπὸ ἕνα χριστιανοί, ὁ πνευματικὸς διαβάζει τὴν ἀκολουθία τοῦ Μυστηρίου μὲ τὴ συμμετοχὴ ὄλων αὐτῶν τῶν χριστιανῶν. Εἶναι κι' αὐτὸ κάτι, πού ἀναβιώνει κατὰ κάποιον τρόπο τὸ ἀρχαῖο καθεστῶς, δίνοντας στοὺς χριστιανούς τὴν αἴσθησι, ὅτι ἡ ἐξομολόγησίς τους, ὅπως κι' ὅλα τὰ ἄλλα ἀγιαστικά μέσα τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἕνα γεγονός ὅπου λαβαίνουν μέρος,—ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἴδιους,—καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Μὲ ὅσα εἶπαμε παρὰ πάνω, ἀκριβοζυγιασμένα ὅπως εἶναι στὴν ἀμώμητο παράδοσι τῆς Ὁρθοδοξίας μας, δὲν ὑποτιμᾶται διόλου τὸ ὑψηλὸ καὶ μοναδικώτατο μέρος, πού παίζει ὁ ἱερεὺς στοῦ Μυστηρίου. Αὐτὸς εἶναι ὁ τοποθετημένος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριον ἄξονας, γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖον στρέφεται ὄχι μόνον τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλο ἀπ' ὅσα ἀποτελοῦν τὸ σωστικὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Κι' ὄχι μόνον δογματικά, ἀλλὰ καὶ στὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα. Ὅταν ὁ ἱερεὺς—καὶ στὴν παρούσα περίπτωσι ὁ πνευματικὸς—εἶναι φωτισμένος καὶ δοσμένος ὁλότελα στοῦ Πνεύμα, τὰ Μυστήρια κι' οἱ ἄλλες ἀγιαστικὲς ἐνέργειες τῆς Ἐκκλησίας καρποφοροῦν σὲ μεγάλον βαθμό. Ὅταν, ὅμως, αὐτὸς δὲν εἶναι ἄξιος, τότε ἡ ὠφέλεια εἶναι λίγη κι' οἱ ζημίαι πολλές. «Ὅποιοι εἶναι οἱ ὁδηγοί, ὅμοιοι θὰ εἶναι κι' οἱ ὁδηγούμενοι, παρατηρεῖ ὁ οὐρανόφάντωρ Βασιλεὺς. Κι' ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος προσθέτει: «Ἐκεῖ ὅπου εἶναι ποιμὴν ἀνάξιος, ἐκεῖ εἶναι ναυάγια ψυχῶν».

Ἡ πνευματικὴ, λοιπόν, κατάρτισις τοῦ πνευματικοῦ εἶναι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὰμέγα γιὰ τὴν ὅσο τὸ δυνατόν καλὴ ἀποτελεσματικότητα τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας, διότι μόνον ἕνας τέτοιος Πνευματικὸς εἶναι σὲ θέσι νὰ χειρισθῆ τὸ Μυστήριον κατὰ τρόπον, πού θὰ ἀποκλείσῃ τὴν ἀποτυχία καὶ θὰ ἐξασφαλίσῃ ὅλες τὶς ποικίλες ὠφέλειες. Ἡ κατάστασις, ὅπου βρίσκεται ἕνα ποίμνιον, δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ ἀντανάκλασις τοῦ ποιοῦ, πού ἔχει ὁ ποιμὴν του. Κι' ἂν ἀπὸ τὴ στενὴ πύλη τῆς Μετανοίας δὲν κατορθῶνουν νὰ περάσουν πολλὰς ψυχὰς, αὐτὸ σημαίνει πρὶν ἀπ' ὅλα ὅχι ὅτι ἡ πύλη εἶναι ἀφόρητα στενὴ, οὔτε ὅτι οἱ ψυχὰς δὲν θὰ

ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ (*)

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ

Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

*«Εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με...,
κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν».*

(Λουκ. δ' 18,19)

Πόσον παρήγορα καὶ ἐλπιδοφόρα εἶναι τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου! Διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πονεμένους, πού ζητοῦν λύτρωσιν ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς ζωῆς, ἔρχεται ὁ Χριστὸς καὶ φέρει τὸ χαρμόσυνον μήνυμα. Κηρύττει ὅτι, ἀφ' ὅτου ἦλθεν Ἐκεῖνος, ἀρχίζει ἡ ἐποχὴ τὴν ὁποίαν ὁ προφῆτης ὀνομάζει «ἐν ἡμετέροις ἡμέραις δεκτόν». Ἡ ἐποχὴ δηλ. ἡ εὐχάριστος καὶ εὐπρόσδεκτος, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ δημιουργηθῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἓνα καθεστῶς σωτήριο διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

*

Ἀπὸ τότε πού οἱ ἄνθρωποι ἐδημιούργησαν τὰς πρώτας κοινωνικὰς ομάδας καὶ ἤρχισαν νὰ ζοῦν κοινωνικῶς, ἐγνώρισεν ὁ κόσμος διαφόρους μορφὰς κοινωνικῆς ζωῆς, καὶ διάφορα κοινωνικὰ συστήματα καὶ πολιτεύματα καὶ καθεστῶτα. Καὶ αἱ σχετικαὶ προτιμήσεις τῶν ἀνθρώπων δὲν συμπίπτουν. Ἄλλοι προτι-

(*) Χάριν ἐγκαίρου προσφορᾶς τῶν κηρυκτικῶν τούτων βοηθημάτων εἰς τοὺς ἐφημερίους, δημοσιεῖονται ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους τὰ ἀφορώμενα εἰς τὸν ἐπόμενον μῆνα ἐορτολογικὰ θέματα.

μποροῦσαν νὰ τὴν διαβοῦν, ἀλλὰ ὅτι τὴ φράζει ὁ ἀκατάλληλος, ὁ ἀδρανῆς, ὁ ἀφώτιστος πνευματικός.

Ὁ καλὸς Πνευματικὸς πρέπει νὰ ἔχη κατ' ἀρχὴν ξεκαθαρισμένες μέσα του τὶς δύο ιδιότητές του στὸ Μυστήριον: ὅτι εἶναι δηλαδὴ πατέρας καὶ ἰατρός, παράλληλα στὴν ἄλλη του ἐκείνη ιδιότητα ὡς μοναδικοῦ ταμιούχου τῆς Χάριτος, ἡ ὁποία Χάρις δίνεται μὲς ἀπ' αὐτὸ τὸ Μυστήριον.

Γι' αὐτὲς τὶς δύο ιδιότητες ὁ λόγος στὰ ἐπόμενα.

ΑΚΥΛΑΣ

μούν τοῦτο τὸ καθεστῶς καὶ ἄλλοι τὸ ἄλλο. Ὁ ἕνας εὐρίσκει πλεονεκτήματα εἰς τοῦτο τὸ σύστημα, ὁ ἄλλος τοῦ εὐρίσκει μειονεκτήματα κ.ο.κ.

Ἐπάρχει, ἐν τούτοις, ἓνα καθεστῶς θαυμάσιον καὶ ἐξαιρετικόν· ἓνα σύστημα ζωῆς ἄριστον· μία μορφή πολιτεύματος, ἡ ὁποία λύει ὅλα τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἀτομικὰ καὶ τὰ κοινωνικά. Εἶναι τὸ πολίτευμα, ποῦ ἤλθε νὰ κηρύξῃ ὁ Χριστὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀνομάζεται: «βασίλεια τοῦ Θεοῦ» ἢ «βασίλεια τῶν οὐρανῶν». Εἰς αὐτὸ ὑπάρχει ἡ μόνη λύσις τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ ἡ μόνη διέξοδος ἐκ τῶν δεινῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα σήμερα πάσχομεν καὶ ὑποφέρομεν. Τὶ εἶναι λοιπὸν τὸ καθεστῶς αὐτό, ποῦ ὀνομάζεται «βασίλεια τῶν οὐρανῶν» καὶ ποῖα ἀγαθὰ ὑπόσχεται καὶ ἐξασφαλίζει εἰς τοὺς ἀνθρώπους;

*

1. Ἡ «Βασίλεια τῶν οὐρανῶν»! Πάρα πολλές φορὲς ὠμίλησε περὶ αὐτῆς ὁ Κύριος. Εἶναι τὸ προσφιλὲς Του θέμα. Εἰς τὰ πρῶτά Του κηρύγματα «ἤρξατο κηρῦσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε, ἡγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Εἰς τὰς παραβολὰς Του ἐχρησιμοποίησε διαφόρους εἰκόνας, διὰ νὰ περιγράψῃ τὴν βασιλείαν αὐτήν. Καὶ ὅταν ἐδίδαξε τὴν Κυριακὴν προσευχὴν, συμπεριέλαβε καὶ τὸ «ἐλθέτω ἡ βασιλεία Σοῦ». Ἐν γένει, εἰς τὸ Εὐαγγέλιον κατ' ἐπανάληψιν γίνεται λόγος περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τῶν ἀγαθῶν αὐτῆς.

2. Ἐχει ἐπικρατήσῃ μία ἐσφαλμένη ἰδέα· καὶ, λέγοντες βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἐννοοῦμεν συνήθως μίαν μετὰ θάνατον κατάστασιν, τὴν αἰώνιον ζωὴν, τὴν ἀζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο ὀρθόν. Διότι καὶ μὲν ἡ φράσις «βασίλεια τῶν οὐρανῶν» σημαίνει ὅτι ἡ πλήρης καὶ ἀπόλυτος ἐπικράτησις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει εἰς τὸν πέραν τῆς ζωῆς αὐτῆς οὐράνιον κόσμον. Ἐν τούτοις ἔμωσ ἔχει καὶ ἐπίγειον ὑπαρξίν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Δι' αὐτὸ ἄλλωστε ὁ Κύριος εἶπεν, ἤδη πρὸ 20 αἰῶνων, ὅτι ἤλθε διὰ νὰ κηρύξῃ «ἐν τῷ Κυρίου δεκτόν», ὅτι «ἡγγικεν» καὶ ὅτι «ἐν τῷ ἡμῶν ἐστί» ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι κυρίως βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ἔχει πολίτας καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ ἀκριβέστερον, οἱ πολῖται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν πραγματοποιοῦν τὴν οὐράνιον πολιτογραφίαν των. Ἐδῶ ἀποκοτῶν τοὺς τίτλους καὶ τὰ δικαιώματα

τοῦ οὐρανοπολίτου. Ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζου νὰ πλιτεύωνται ὡς ὑπήκοοι τοῦ οὐρανοῦ Βασιλέως Χριστοῦ, «οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος». Μὲ ἄλλας λέξεις ὅταν λέγωμεν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐννοοῦμεν τὴν πνευματικὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἐννοοῦμεν ὅτι ὁ Θεὸς βασιλεύει καὶ κυβερνᾷ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ Νόμου Του καὶ τοῦ θελήματός Του.

3. Ἐπειδὴ δὲ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι, ἵνα πάντες οἱ ἄνθρωποι πιστεύσουν εἰς τὸν Υἱόν Του, τὸν Σωτῆρα Χριστόν, καὶ πειθαρχήσουν εἰς ὅ,τι Ἐκεῖνος ἐδίδαξε καὶ ἐνομοθέτησεν, εἶναι φανερόν ὅτι ὅσοι πληθύνονται οἱ πιστοὶ εἰς τὸν Χριστόν καὶ καθ' ὅσον τηροῦν καὶ ἐφαρμόζουσι τὸ Εὐαγγέλιόν Του, τόσῳ αὐξάνει καὶ ἐξαπλώνεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ὁ Χριστός, τότε, ἄρχει καὶ βασιλεύει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων διὰ τῶν ἐντολῶν Του, μέχρις ὅτου ὅλα αἱ κοινωνίαι τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς χριστοκρατηθῶν καὶ ἰδρῦθῃ, οὕτως εἶπεῖν, μία μεγάλη «Χριστοκρατία», τῆς ὁποίας κυβερνήτης καὶ βασιλεὺς θὰ εἶναι αὐτός ὁ Χριστός, βασιλεύων ἐπὶ τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ Εὐαγγελίου Του.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀκριβῶς ἰδρῦθη ἐπὶ τῆς γῆς ἡ Ἐκκλησία, διὰ νὰ ἐργάζεται τὸ ἔργον τοῦ ἀκαταρτισμοῦ τῶν ἀγίων καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν οἰκουμένην. Χαρακτηριστικῶς μάλιστα καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ Ἐκκλησία ἀνιῆσθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου «βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 9'1), ὡς περιλαμβάνουσα ἀφ' ἑνὸς τὸ ἐπίγειον τμήμα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, (τὴν «στρατευομένην» ἐκκλησίαν) καὶ τὸ οὐράνιον ἀφ' ἑτέρου (τὴν «θριαμβεύουσαν» ἐκκλησίαν).

4. Ἐάν, τέλος, θὰ ἠθέλομεν νὰ πληροφορηθῶμεν τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ νὰ κατανοήσωμεν, ἐπομένως, τὰς ἀρετὰς ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν οἱ ἀνήκοντες εἰς αὐτήν, θὰ ἦτο ἴσως ἀρκετὸν νὰ προσέξωμεν τοὺς μνημειώδεις ἐκείνους «μακαρισμούς», διὰ τῶν ὁποίων προοιμιάζει ὁ Κύριος τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρου ὁμίλιαν Του. Θὰ ἴδωμεν ἐκεῖ νὰ ὑπογραμμίζονται ἡ ταπεινώσις καὶ ἡ πραότης, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εἰρήνη, ἡ ἀγνότης καὶ ἡ δικαιοσύνη ὡς θεμελιώδεις χριστιανικαὶ ἀρεταὶ καὶ ὡς βασικαὶ προϋποθέσεις διὰ νὰ ἀνήκη τις εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πῶς δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεται, ὅτι, ὑπ' αὐτοὺς τὺς ὄρους, δημιουργεῖται πράγματι παραδεισιακὴ κατάστασις; Ἀλλὰ καὶ πόσοι ἀρά γε ἐκ τῶν χριστιανῶν συνέχονται ἀπὸ τὸ ἰδεῶδες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν καὶ ἀκολουθοῦν σταθερῶς τὰς γραμμὰς αὐτὰς ποῦ

ἐχάραξεν ὁ Κύριος, ὡς πορείαν ἀρμόζουσαν εἰς τοὺς πολίτας τῆς βασιλείας Του;

Εἶθε νὰ εὐρωμεν τὴν ὁδὸν αὐτὴν τὴν σωτήριον κατὰ τὸ ἀρχόμενον σήμερον νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος, διὰ νὰ ἀποβῆ καὶ δι' ἡμᾶς «ἐν νιαυτὸς Κυρίου δεκτός».

8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ο ΜΑΚΑΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

«Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε
καὶ μαστοὶ οὗς ἐθήλασας».

(Λουκ. ια' 27)

Μὲ προφητικὴν ἔμπνευσιν ἡ Παναγία Παρθένος, ὀλίγον μετὰ τὸν Εὐαγγελισμόν της, κατὰ τὴν γνωστὴν ἐκείνην ἐπίσκεψιν της πρὸς τὴν Ἐλισάβητ, προλέγει ὅτι θὰ τὴν μακαρίζουν αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων· αἶδου γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί». Καὶ ἰδοὺ· δὲν παρέρχονται εἰμὴ ὀλίγα ἔτη· καὶ ὅταν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸν Ὅποῖον Ἐκείνη ἐγέννησεν ὡς ἄνθρωπον, τὸν Ὅποῖον Ἐκείνη ἐγαλοῦχησεν ὡς βρέφος καὶ ἐβάστασεν ὡς παιδίον, ἤρχισε τὸ δημόσιον ἔργον Του καὶ ἀπεκάλυπτεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς οὐρανίας ἀληθείας, ἰδοὺ ὅτι μία γυναῖκα ἐκ τοῦ λαοῦ, μὲ θαυμασμὸν πολὺν, μακαρίζει τὴν μητέρα Του· «ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὗς ἐθήλασας». Συνέχεια δὲ τοῦ μακαρισμοῦ ἐκείνου εἶναι οἱ ὕμνοι καὶ τὰ ἐγκώμια τῶν χριστιανῶν ὅλων τῶν αἰώνων, καὶ οἱ ὕμνοι καὶ τὰ ἐγκώμια ἡμῶν, οἱ ὅποιοι σήμερον συνήλθομεν, διὰ νὰ εορτάσωμεν τὴν εορτὴν τῆς Γεννήσεως τῆς Θεομήτορος.

1. Ἄλλ' ὁ μακαρισμὸς τῆς ἀπλοϊκῆς γυναικός, «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὗς ἐθήλασας», ἀπευθύνεται μὲν πρὸς τὴν Παναγίαν μητέρα τοῦ Κυρίου, ἀφορμὴν ὅμως ἔχει τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ. Μακαρίζεται ἡ μητέρα, διότι ἐγέννησε τοιοῦτον Υἱόν. Ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ μεταφέρεται πρὸς τὴν μητέρα Του. Τὶ εὐτυχία! νὰ καμαρώνῃ ἡ κοινωνία τὰ παιδιὰ καὶ νὰ μακαρίζῃ τοὺς γονεῖς, πού τὰ ἐγέννησαν. Κάθε οἰκογένεια καὶ κάθε οἰκο-

γενειάρχης και οικοδέσποινα, πού αγωνίζεται και ανατρέφει παιδιά και κοπιάζει δια τήν μόρφωσιν και ανάδειξίν των, δέν περιμένει τίποτε άλλο, είμη νά καμαρώση τά παιδιά αυτά. Και θά ἦσαν εὐτυχεῖς αἱ μητέρες —οἱ γονεῖς ἐν γένει— ἐάν ὁ ἀντίλαλος τῆς κοινῆς γνώμης ἔφθανε μέχρις αὐτῶν, ἐπαναλαμβάνων και δια τά παιδιά τους τὸ «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε και μαστοὶ οὐς ἐθήλασας».

Πράγματι. "Όταν μέσα εἰς τήν κοινωνίαν διαπρέπουν τά παιδιά, και ἐξελίσσονται και προκόπτουν και καταλαμβάνουν τὰς κοινωνικάς ἐπάλλξεις· όταν παρουσιάζονται με ἀρετὰς και ἐντιμότητα και με εὐγένειαν χαρακτηῖρος· πρὸ πάντων δὲ όταν παρουσιάζονται με ἔκδηλα τὰ δείγματα ὅτι ἀνετρέφθησαν «ἐν παιδεία και νοουθεσίᾳ Κυρίου», ἔρχεται ἡ ἀναγνώρισις ἀπὸ τήν κοινωνίαν, και πολλοί, εἰς ὥρας εἰλικρινείας, εἰς ὥρας πού ὁ φθόνος παραμερίζεται, τὸ ἀναγνωρίζουν, — και ἡ ἀναγνώρισις εἶναι πηγαία, — όταν λέγουν· καλότυχη ἡ οικογένεια, ἐκ τῆς ὁποίας ἐβλάστησαν τέτοιοι βλαστοί.

Δυστυχῶς συμβαίνει και τὸ ἀντίθετον. "Όταν μέσα εἰς τήν κοινωνίαν παρουσιάζονται παραστρατημένα ἄτομα, με ἐξαχρείωσιν χαρακτηῖρος· όταν παρουσιάζονται ἐργάται τοῦ κακοῦ, «οἱ τὰ φαῦλα πράσσοντες», τότε, ποῖς δέν τὸ ξεύρει, ὅτι ὄχι μόνον τά παιδιά κατηγοροῦνται, ἀλλὰ βλασφημοῦνται και οἱ γονεῖς των;

Εἶναι, ὁμολογουμένως, μεγάλη ἡ ἐπίδρασις τῶν γονέων εἰς τήν διάπλασιν τῶν παιδιῶν. Ἐνα ἔργον μεγάλο, ἕναν ἔργον ὑψίστης κοινωνικῆς σπουδαιότητος ἀνήκει εἰς τήν οικογένειαν. Και ἡ ὅλη κοινωνία, ἐάν πρόκειται νά ὀρθοποδήσῃ, θά τὸ ὀφείλῃ εἰς τήν οικογένειαν. Και ἐκεῖνοι πού εὐρίσκονται εἰς τὰ ὑψιστα ἀξιώματα και κατέχουν τήν ἐξουσίαν και βουλεύονται εἰς τὰς βουλὰς, δέν δύναται ποτε νά συγκριθοῦν ὡς πρὸς τήν ἐπίδρασιν πού θά ἔχη ἡ μητέρα και ὁ πατέρας εἰς τά παιδιά τῆς οικογενείας. Οἱ γονεῖς εἶναι οἱ μεγαλύτεροι ἄρχοντες, οἱ ἐπηρεάζοντες ἀποτελεσματικῶς τὰς καρδίας τῶν τέκνων και, κατὰ συνέπειαν, ἐπηρεάζοντες ἀκολούθως τήν ὅλην κοινωνίαν. Και εἶναι και τῆς ἐκκλησίας και τοῦ ἄμβωνος καθῆκον νά διακηρύξῃ, ὅτι ἡ οικογένεια εἶναι ἕνα θεμελιώδους σημασίας σχολεῖον, τὸ ὁποῖον διαπαιδαγωγεῖ και διαπλάττει τοὺς ἀνθρώπους, και νά ἀποδώσῃ εἰς τήν οικογένειαν τήν τιμὴν και τήν δόξαν πού τῆς ἀνήκει, και νά ἐπικαλεσθῇ τήν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀνατρέφουν τά παιδιά των με τήν συναίσθησιν ὅτι εἶναι ὑψιστοὶ κοινωνικοὶ λειτουργοί. "Όσοι λοιπὸν ἐκλήθητε και ἀνελάβετε οικογενειακὰ βάρη, ἀλλὰ και

ὄσοι νέοι προσανατολιζέσθε πρὸς τὸν γάμον καὶ τὴν οἰκογένειαν, μὲ πολλὴν ἐγκαύχησιν καὶ ἐνθουσιασμὸν καὶ ἐσωτερικὴν χαρὰν νὰ στρέφεσθε πρὸς τὸ ἔργον τῆς οἰκογενείας, διότι εἶναι ἔργον τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν οἰκογένειαν, ἔργον διαπλάσεως χαρακτήρων καὶ συνειδήσεων. Οἱ γονεῖς εἶναι «συνεργοὶ (τοῦ) Θεοῦ» ὡς δημιουργικοὶ παράγοντες. Εἰς τὴν δημιουργίαν ὁ Θεὸς προσέλαβε συνεργάτας τοὺς ἀνθρώπους. Ἡδύνατο νὰ δημιουργῇ ἀπ' εὐθείας Ἐκεῖνος τὰς ἀνθρωπίνους ὑπάρξεις, ἀλλὰ προσέλαβε συνεργάτας τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἰς τὴν οἰκογένειαν δὲν ἀνέθεσε τὴν γέννησιν τῶν τέκνων μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν διάπλασιν, τὴν ἠθικὴν των μόρφωσιν, τὴν χριστιανικὴν ἀγωγὴν. Καὶ ὅταν αὐτὸ τὸ ἔργον ἐπιτελῆται μὲ χριστιανικὰς βάσεις καὶ πλαισιώνεται μὲ τὰς προσευχὰς καὶ τὸ παράδειγμα τῶν γονέων, τότε καὶ ἀποδίδει καὶ ἀναγνωρίζεται, καὶ οἱ γονεῖς θὰ ἐπαινῶνται καὶ θὰ μακαρίζωνται· καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἐπευλογῇ τοὺς ἀξίους γονεῖς τῶν καλῶν τέκνων.

2. Μία θλιβερὰ πραγματικότης ἔρχεται ὡς ἀντίθεσις εἰς τὰς ὠραίας αὐτὰς καὶ αἰσιοδόξους σκέψεις. Ποία πραγματικότης; "Ὅτι πολλὰς φορές—ὅπως λέγει καὶ ἡ λαϊκὴ παροιμία—ἀπὸ ρόδο βγαίνει ἀγκάθι». Καὶ ἐνῶ οἱ γονεῖς ἐθεμελίωσαν τὴν οἰκογένειαν μὲ τὴν εὐσέβειαν· ἐνῶ ἔσπειραν τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς πίστεως καὶ εὐσεβείας καὶ ἐπερίμεναν βλάστησιν· ἐνῶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς παιδικῆς ἡλικίας τὰ παιδιὰ ἠκολούθουν τὸ παράδειγμα τῶν γονέων, κατόπιν, ὅταν παρεδόθησαν εἰς τὴν κοινωνίαν, τὸ ρεῦμα τῆς κοινωνίας τὰ διέφθειρε, τὰ παρέσυρε. Καὶ ἔρχονται θλιμμένοι οἱ γονεῖς νὰ κάνουν τὴν διαπίστωσιν: ὅσα ἤσαν μικρὰ μᾶς ἤκουον· τὰρᾶ παρᾶσῦρθησαν ἀπὸ τὸ κακὸν καὶ δὲν κείθονται· τὰρᾶ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ. Πικρὸν ὁμολογοῦνως παράπονον καὶ πικρὸν ποτήριον διὰ τὴν οἰκογένειαν. Ἐξ ἴσου πικρὸν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ ἡ στέρησις τοῦ τέκνου καὶ ἡ μετάστασις του ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου. "Ὅσα δάκρυα χύνουν οἱ γονεῖς πού στεροῦνται τὰ παιδιὰ των, ἄλλα τόσα χύνουν καὶ ἐκεῖνοι πού βλέπουν τὰ παιδιὰ των εἰς τὸν δρόμον τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ἄς μᾶς ἐνθαρρύνῃ ἡ ἐξῆς σκέψις: Ἐὰν ἔσπειρες τὸν καλὸν σπόρον, δὲν θὰ μείνῃ ἀκαρπός. Ἐὰν ἤναψες τὴν σπῖθαν τῆς εὐσεβείας εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ σου, τότε, καὶ ἂν ἐπικαθίσῃ στάκτη πολλὴ ἐπάνω στὴν σπῖθαν, μέσα ἀπὸ τὴν στάκτην ἡ σπῖθα θὰ διατηρῆται. Καὶ ὅταν κάποια πνοὴ ἀνέμου διώξῃ τὴν στάκτην, πάλιν ἡ σπῖθα θὰ γίνῃ φλόγα, καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ τὸ παιδί εἰς τὸν δρόμον, πού τοῦ ἐχάραξαν οἱ γονεῖς του. Πλεῖ-

στα είναι τὰ παραδείγματα ἀνθρώπων πού, μὲ ἓνα εὐχάριστον γεγονός, ἢ ἀντιθέτως, μὲ ἓνα ράπισμα, συνῆλθον καὶ μὲ νοσταλγίαν πολλὴν ἀνεπόλησαν ὡραίας ἡμέρας παιδικάς, πού μὲ τὴν εὐσέβειαν τῶν γονέων ἔζησαν· καὶ ἡ ἀνάμνησις αὐτὴ ὠδήγησεν εἰς τὸν δρόμον τῆς χάριτος· καὶ μὲ συγκίνησιν εἰς τὴν καρδίαν ἐπέστρεψαν εἰς τὸν δρόμον τῆς εὐσεβείας. Ἴσως οἱ γονεῖς νὰ εἶχον ἀπέλθει ἐκ τῆς ζωῆς ταύτης, ἀλλὰ ὁ Θεὸς τοὺς ἔδωκεν ἀσφαλῶς τὴν χαρὰν νὰ ἴδου, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὴν σωτηρίαν τῶν παιδιῶν των. Εἶναι πραγματικότης, ὅτι ποτὲ δὲν πηγαίνει χαμένο τὸ ἔργον τῆς οἰκογενείας. Ἡ οἰκογένεια πάντως θὰ δώσῃ τὸ ὑγιὲς αἷμα, διὰ νὰ ἀναζωογονηθῇ ἡ κοινωνία. Καὶ ἡ κοινωνία, καὶ ἡ κακὴ ἀκόμη κοινωνία, δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ ματαιώσῃ τὸ ἔργον τῆς οἰκογενείας. Ἴσως νὰ ἀναστείλῃ τὴν καρποφορίαν, ἀλλὰ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ θὰ ἀξιοποιήσῃ τὸ ἔργον τῆς οἰκογενείας.

Ἄς εἶναι λοιπὸν αἰσιόδοξος πᾶσα χριστιανικὴ οἰκογένεια· καὶ ἄς εἶναι ἐνθουσιώδης εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς· καὶ ἄς ἔχῃ τὴν βεβαιότητα, ὅτι καὶ ἡ κοινωνία θὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὸ «*μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας*» καὶ οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς θὰ εὐρεθοῦν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ εἶπουν πρὸς τὸν Κύριον «*ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός*», διὰ νὰ ἀκούσουν παρ' Αὐτοῦ τὸ «*ἔσελθε (μετ' αὐτῶν) εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου*».

† Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Ἡ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Ἰερέα ὑπαίθρου. Παρακαλοῦμεν γράψατέ μας εἰς ποίαν μισθολογικὴν κατηγορίαν ἀνήκετε. Νὰ μᾶς γράψετε καὶ τὸ ὀνοματεπώνυμόν σας. Εἰς ἀνωνύμους ἐπιστολάς δὲν ἀπαντῶμεν. — Αἶδες. Χ ρ. Κυριαζ., Ὡς φαίνεται τὴν μισθοδοσίαν σας διέκοψε τὸ Δημόσιον Ταμεῖον. Σχετικῶς ζητήσατε πληροφορίας ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν, εἰς ἣν ἀνήκετε. — Εὐάγγ. Μανουσακην, Θεσσαλονίκην, Ὁ πυρὴν τῆς Ἀκολουθίας τῶν Παθῶν ἀνάγεται εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας. Πολλὰ τῶν Ἀναγνωσμάτων ἀνέγονται εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἀποστολικούς χρόνους. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν ἡμερῶν τῆς νηστείας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς δὲν ἦτο αὐστηρῶς καθωρισμένος εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐποικίλλε κατὰ τόπους. — Αἶδες. Χ. Π. Ρ., Παρακαλοῦμεν γράψατέ μας τὴν χρονολογίαν τῆς χειροτονίας σας καὶ τῆς γεννήσεώς σας. Ἄνευ τῶν στοιχείων αὐτῶν δὲν δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν ὑμῖν πληροφορίας. — Αἶδες. Κ. Σ., Ὡς εἶναι γνωστόν, τὸ Τ. Α. Κ. Ε. παρέχει σύνταξιν α) λόγῳ γῆρατος, ἥτις ἀπονέμεται μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας τοῦ ἡσφαλισμένου, β) λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἥτις παρέχεται μετὰ τὴν συμπλήρωσιν 35ετοῦς συνεχοῦς Ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας καὶ γ) λόγῳ ἀναπηρίας, παρεχομένην εἰς τοὺς καταστάνας ἀνικάνους ὅπως ἐκτελοῦν τὰ Ἐφημεριακά των καθήκοντα. Ὑμεῖς ἔχετε 23 ἐτῶν Ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. Ἐπομένως μόνον λόγῳ ἀναπηρίας δύνασθε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοφ. Ἐπισκόπου Νύσσης Γερμανοῦ, Καλωσύνη χωρὶς Θεόν; — Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἐξαρσις τοῦ Ὁρθοδόξου Πνεύματος. — Διατίμιζόμεν τὴν Θεοτόκον. — Χ. Ἀδελφικά Γράμματα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Λειμῶνα» τοῦ Ἰωάννου Μόσχου (Μετάφρασις Θεοδόση Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδῃ, Οἱ ἐσπερινοὶ τοῦ Δεκαπενταυγούστου καὶ ἡποίησις τῶν παρακλήσεων πρὸς τὴν Ἀειπάρθενον Μητέρα. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Πασχαλιὰ στὸ νησί. — Ἀκύλα, Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας. — Σὲ ποῖον ἔφομολογεῖται ὁ ἀμαρτωλός. — Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρά, Ἐορτοδρόμιον. — Ἀλληλογραφία.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθήραι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Ἱερ. Κων. Πλατανίτης Ὑψηλάντου 66, Ἀγ. Βαρβάρα Αιγάλεω
Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιού 1. Τηλ. 70734.